

Marts 2021

Årsrapport 2020
Klagenævnet for
Specialundervisning

Klagenævnet for
Specialundervisning

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: ###-##-####-##-#

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1	INDLEDNING	4
KAPITEL 2	KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED	6
	Klagenævnets kompetence	6
	Klagenævnets sammensætning	7
	Sagsgangen i en klagesag	8
KAPITEL 3	KLAGESAGER I 2020	12
	Modtagne klager	12
	Afsluttede sager	13
	Realitetsbehandlede sager	16
	Sagsbehandlingstid	19
KAPITEL 4	UDVALGTE EMNER	21
	Folkeskoleområdet	21
	STU-området	39
KAPITEL 5	KLAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET	49
	Klageårsager	49
	Afsluttede folkeskolesager	50
	Realitetsbehandlede folkeskolesager	51
	Henvisningsårsager	53
KAPITEL 6	KLAGER PÅ STU-OMRÅDET	55
	Klageårsager	55
	Afsluttede STU sager	56
	Realitetsbehandlede STU sager	56
	Henvisningsårsager	58
KAPITEL 7	KLAGER PÅ FØRSKOLEOMRÅDET	59
KAPITEL 8	KLAGER PÅ VOKSENOMRÅDET	60
KAPITEL 9	KOMMUNERNES SAGSBEHANDLING	62
BILAG 1	KOMMUNEOVERSIGT FOLKESKOLESAGER	66
BILAG 2	KOMMUNEOVERSIGT STU-SAGER	70

KAPITEL 1

FÆRRE KLAGER PÅ FOLKESKOLE- OMRÅDET OG UNGDOMSOMRÅ- DET

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i ca. 20 pct. af sagerne om STU målgruppe.

Indledning

Denne rapport giver et overblik over, hvad Klagenævnet for Specialundervisning har arbejdet med i 2020 og henvender sig til interesseorganisationer, myndigheder og borgere med interesse for området.

Klagenævnet for Specialundervisning behandler klager over kommunale afgørelser om specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne. Klagenævnet behandler også klager over afgørelser om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). Klagenævnets kompetence er uddybet i kapitel 2.

Årsrapporten for 2020 viser, at klagenævnet har modtaget 363 klager. Størstedelen af klagerne er fortsat klager over specialundervisning i folkeskolen. Antallet af modtagne klager på folkeskoleområdet viser et fald på ca. 9 procent i forhold til 2019.

Antallet af modtagne klager, der vedrører den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU), er faldet med 11 procent, og klager på voksenområdet er på niveau med sidste år.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i klagenævnet er blevet længere i 2020. I 2019 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid 4 måneder. I 2020 er den steget til 5,4 måneder.

Klagenævnet for Specialundervisning har realitetsbehandlet 265 sager i 2020. Nævnet har i 2020 været enig i kommunens afgørelse i ca. 52 pct. af sagerne. I 2019 var nævnet enig med kommunen i ca. 57 pct. af de realitetsbehandlede sager.

I folkeskolesagerne ses en stigning i hjemvisningsprocenten. Klagenævnet har i 2020 hjemvist kommunens afgørelse i ca. 16 pct. af de realitetsbehandlede sager. I 2019 hjemviste nævnet ca. 10 pct. Folkeskoleområdet er uddybet i kapitel 5.

På STU-området ses en stigning i ændringsprocenten for STU målgruppe sagerne. Nævnet har i 2020 ændret 74 pct. af sagerne om målgruppevurderinger. I 2019 ændrede nævnet ca. 42 pct. af disse sager.

I sagerne om valg af STU sted er ændringsprocenten faldet fra ca. 13 pct. i 2019 til ca. 4 pct. i 2020. STU-området er uddybet i kapitel 6.

Denne rapport beskriver også nogle udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2020 på folkeskole- og ungdomsområdet.

Klagenævnet har gennem de seneste par år behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole. Denne tendens har også gjort sig gældende i 2020, hvor barnet i 25 af de 180 behandlede folkeskolesager ikke var i skole, mens sagen blev behandlet. Se mere på side 23.

Klagenævnet har i 2020 observeret et fald i antallet af klager over ordblindeområdet. I 2020 har nævnet truffet afgørelse i 13 sager om ordblindhed. I 2019 afgjorde nævnet 25 sager om elever med ordblindhed på folkeskoleområdet. Se mere på side 35.

I sagerne om STU har klagenævnet i 2020 set eksempler på sager, hvor kommunen gennem flere år henviser den unge til andre tilbud, da kommunen finder, at den unge fortsat ikke er i stand til at begynde på en ordinær ungdomsuddannelse. Se mere på side 42.

Årsrapporten viser desuden, at der i ca. 41 pct. af de realitetsbehandlede sager har været fejl i kommunens sagsbehandling. Det er på niveau med 2019, hvor der var fejl i ca. 42 pct. af sagerne. Den fejl, der oftest forekommer, er utilstrækkelig eller manglende begrundelse i afgørelserne. Denne fejl har udgjort godt halvdelen af de formelle fejl. Se mere på side 62.

Yderligere information

På <https://ast.dk/naevn/klagenaevnet-for-specialundervisning> kan man læse mere om Klagenævnet for Specialundervisning. Her kan man finde K-meddelelser, som i kort form beskriver vores mere principielle afgørelser og vejleder om centrale problemstillinger, tidligere årsrapporter og oplysninger om klagenævnets arbejde, skabeloner m.m.

Man kan også finde forældre pjecen om specialundervisning til elever i folkeskolen og pjecen fra 2019 om særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU).

KAPITEL 2

Klagenævnets virksomhed

Klagenævnet kan træffe afgørelser i klagesager om specialundervisning til elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskole eller specialklasse, og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklassen.

Klagenævnet kan desuden træffe afgørelser i klagesager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) til unge med særlige behov, klager over regionale specialpædagogiske tilbud til førskolebørn og klager over retlige spørgsmål i sager om specialundervisning for voksne. Se henholdsvis kapitel 5, 6, 7 og 8 for en uddybende beskrivelse af de fire sagsområder.

KLAGENÆVNETS KOMPETENCE

Regelgrundlaget for klagenævnets virksomhed er fastlagt i en række love og bekendtgørelser. Dette regelgrundlag er nærmere beskrevet nedenfor.

§

REGELGRUNDLAG FOR KLAGENÆVNETS VIRKSOMHED I 2020

Folke- og førskoleområdet

- Folkeskoleloven: Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen.
- Specialundervisningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse nr. 693 af 20. juni 2014 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.
- Bekendtgørelse nr. 693 af 26. maj 2020 om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven i dagbehandlingstilbud og på anbringelsessteder.
- Bekendtgørelse nr. 999 af 15. september 2014 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Ungdomsområdet

- STU-loven: Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.
- Bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Voksenområdet

- Lovbekendtgørelse nr. 787 af 15. juni 2015 om specialundervisning for voksne.
- Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne.

Klagenævnets forretningsorden

- Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014 om forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING

Klagenævnet er sammensat af en formand og fire nævnsmedlemmer. Medlemmerne udpeges af børne- og undervisningsministeren efter indstilling fra Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH). Der udpeges to medlemmer fra hver organisation.

KL kan udpege en sagkyndig rådgiver, der deltager i klagenævnets møder uden stemmeret. Medlemmerne er udpeget for en fireårig periode.¹ Klagenævnets nuværende medlemmer har været udpeget fra den 1. januar 2019.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen § 51 a, stk. 1 og 2.

KLAGENÆVNETS SAMMENSÆTNING I 2020

Klagenævnets medlemmer:

- Ankechef Lone Strömngren (formand)
- Daisy Nykjær-Andersen (KL)
- Karsten Meyer Olesen (KL)
- Kitt Boel (DH)
- Karl-Åge Andreasen (DH)

Charlotte Djuraas Lund er udpeget som særlig sagkyndig for KL.

Stedfortrædere for medlemmerne er:

- Vicedirektør Merete Pantmann og Ankechef Lise Gry Beder (stedfortrædere for formanden)
- Jarl Falk Sabroe (KL)
- Signe Bekker Dhiman (KL)
- Alice Sif Bossing (DH)
- Brian Pedersen Veie (DH)

Der er knyttet juridisk og faglig sekretariatsbistand til klagenævnet. Sekretariatet forbereder klagesagerne inden nævnets behandling. Der er tre jurister, to faglige konsulenter med pædagogisk-psykologisk baggrund og en studentermedhjælper i sekretariatet.

Sekretariatet er placeret i Ankestyrelsen. Klagenævnet for Specialundervisning er en uafhængig klageinstans og dermed uafhængigt af Ankestyrelsen og børne- og undervisningsministeren ved de enkelte sagers behandling og afgørelse.

SAGSGANGEN I EN KLAGESAG

Når en sag modtages i Klagenævnet for Specialundervisning bliver den gennemgået af en jurist fra sekretariatet, som vurderer, om klagenævnet har kompetence til at behandle sagen.

I klagenævnet skelnes der mellem afsluttede sager og realitetsbehandlede sager. Samtlige sager, der oprettes i Klagenævnet for Specialundervisning, bliver afsluttet, men det er ikke alle sager, der bliver realitetsbehandlet.

Klagenævnet har haft 14 nævnsmøder i 2020

EN SAG ER AFSLUTTET, NÅR:

- Klagenævnet har afvist sagen (fx pga. manglende kompetence).
- Klagenævnet har henvist til anden myndighed.
- Borgeren trækker klagen tilbage.
- Klagenævnet har behandlet sagen og truffet afgørelse (realitetsbehandlet).

EN SAG ER REALITETSBEHANDLET, NÅR:

- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ændring af kommunens afgørelse.
- Klagenævnet har behandlet sagen på et nævnsmøde og truffet afgørelse om ikke at ændre kommunens afgørelse (stadfæstelse).
- Klagenævnet har hjemvist kommunens afgørelse til ny behandling og afgørelse i kommunen (fx hvis kommunen har truffet afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag).

Klagenævnet har haft 14 nævnsmøder i 2020. Inden en sag behandles af nævnet, forbereder sekretariatet sagen. Sekretariatet sørger for, at alle relevante oplysninger i sagen er indhentet fra kommunen/skolen og klager. En jurist gennemgår sagen, og fagkonsulenten udarbejder en faglig indstilling til sagen.

En klager kan altid indsende oplysninger under klagesagens behandling. Nævnet har pligt til at inddrage oplysningerne i behandlingen af sagen, også selvom kommunen ikke har været bekendt med oplysningerne i deres behandling af sagen.

Kommunen er ikke part i klagesagen i klagenævnet. Kommunen er en forvaltningsmyndighed, der kan fastsætte, hvad der skal være ret over for borgeren. Kommunens afgørelse kan påklages til klagenævnet, men kommunen får ikke herved partsstatus. Kommunen skal derfor ikke partshøres, og det er heller ikke muligt for kommunen at trække en klage tilbage.

Nævnet behandler sagen på nævnsmøde. Nævnets medlemmer har alle sagens dokumenter, alle kommentarer og fagkonsulentens indstilling til sagen til rådighed. Nævnet træffer afgørelse på dette grundlag. Afgørelsen sendes efterfølgende til klager, kommune og eventuelt skoleleder (hvis skolelederen har truffet afgørelse).

Afgørelsen er bindende for kommunen og skolelederen. Det betyder, at kommunen i henhold til god forvaltningsskik skal efterleve klagenævnets afgørelser inden for rimelig tid.

Nedenfor er sagsgangene på klagenævnets forskellige sagsområder gennemgået.

Specialpædagogisk bistand og specialundervisning på førskole- og folkeskoleområdet

I sager om specialundervisning til og specialpædagogisk bistand til folkeskoleelever og førskolebørn (regionale tilbud) skal en klage over kommunens afgørelse indgives til kommunen/skolen, inden der er gået fire uger fra afgørelsen er modtaget. Kommunen/skolen har herefter fire uger til at genvurdere afgørelsen.

Hvis kommunen fastholder sin afgørelse, skal kommunen sende klagen og sagens oplysninger til klagenævnets sekretariat. Hvis sekretariatet ikke har modtaget alle relevante oplysninger i sagen, bliver kommunen bedt om at sende de manglende oplysninger.

Når sekretariatet har modtaget oplysningerne, får forældrene oplysningerne i sagen tilsendt med mulighed for at komme med bemærkninger til sagen (partshøring).

En faglig konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Klagenævnets afgørelser gælder for det skoleår, som kommunens afgørelse handler om.

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU

En klage om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse skal indgives direkte til klagenævnet. Der er ingen klagefrist i disse sager.

Når klagenævnet modtager en klage, bliver kommunen hørt. Kommunen bliver ved høringen bedt om at sende sagens op-

lysninger til sekretariatet sammen med en udtalelse, der forholder sig til den unges/partsrepræsentantens konkrete klagepunkter og beskriver kommunens sagsbehandling.

Når sagens oplysninger og udtalelsen er modtaget, undersøger sekretariatet, om alle relevante oplysninger er vedlagt, og om der er behov for at indhente yderligere oplysninger fra kommunen. Når alle relevante dokumenter er på sagen, bliver sagen sendt til den unge/partsrepræsentanten, for at den unge/partsrepræsentanten får mulighed for at kommentere på sagens oplysninger (partshøring).

En faglig konsulent og en jurist gennemgår sagen, som bliver forelagt for klagenævnet med en indstilling til afgørelse. Klagenævnet behandler herefter sagen på et møde og træffer afgørelse.

Specialundervisning for voksne

En klage over en afgørelse om specialundervisning for voksne skal indgives direkte til klagenævnet. Klagen skal indgives senest fire uger efter modtagelsen af kommunens afgørelse.

Når klagenævnet modtager en klage over specialundervisning for voksne, bliver kommunen bedt om en udtalelse og om at sende sagens oplysninger til sekretariatet. Når alle relevante oplysninger er modtaget, bliver de sendt i partshøring hos borgeren.

Når der er partshørt, behandler en jurist sagen og forelægger den for klagenævnets formand, der efter bemyndigelse fra nævnet træffer afgørelse i sagen. Sagen behandles altså ikke på et nævnsmøde.

Klagenævnet kan i sager om specialundervisning for voksne kun tage stilling til retlige spørgsmål, fx om kommunen har anvendt saglige hensyn ved sin skønsudøvelse, og om afgørelsen er begrundet. I sagerne er der alene tale om en juridisk vurdering, og de faglige konsulenter inddrages ikke ved vurderingen.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have specialundervisning eller ej, eller om indholdet af tilbuddet kan tilgodese borgeren.

KAPITEL 3

Klagesager i 2020

Dette kapitel handler om de sager, der er modtaget og afsluttet i Klagenævnet for Specialundervisning i 2020. Der gives et overblik over antallet af modtagne klager, afsluttede klagesager, realitetsbehandlede klagesager og sagsbehandlingstid.

Kapitel 5 drejer sig om klagesagerne på folkeskoleområdet, og kapitel 6 handler om klagesagerne i forhold til den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU.

MODTAGNE KLAGER

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2020 modtaget 363 klager. Det er færre klager end i 2019, hvor klagenævnet modtog 396 klager.

Tabel 3.1 viser, at der er sket et fald af modtagne klager på både folkeskoleområdet og ungdomsområdet.

På folkeskoleområdet har klagenævnet modtaget 28 klager færre end i 2019, svarende til et fald på ca. 9 pct.

På ungdomsområdet har klagenævnet modtaget 9 sager færre end i 2019, svarende til et fald på 11 pct.

På voksenområdet ligger antallet af sager på niveau med sidste år, men viser dog generelt en lille stigning siden 2018.

Klagenævnet har i 2020 modtaget én klage på førskoleområdet.

TABEL 3.1 FORDELING AF MODTAGNE KLAGER INDEN FOR KLAGENÆVNETS SAGSOMRÅDER

Klagenævnets sagsområder	2018	2019	2020
Folkeskoleklagesager	285	297	269
Ungdomsklagesager	90	81	72
Voksenklagesager	16	18	21
Førskoleklagesager	1	0	1
I alt	392	396	363

Tabel 3.1 viser, at klagenævnet modtager ganske få førskoleklager. Det er alene de regionale tilbud på førskoleområdet,

394 AFSLUTTEDE SAGER I 2020

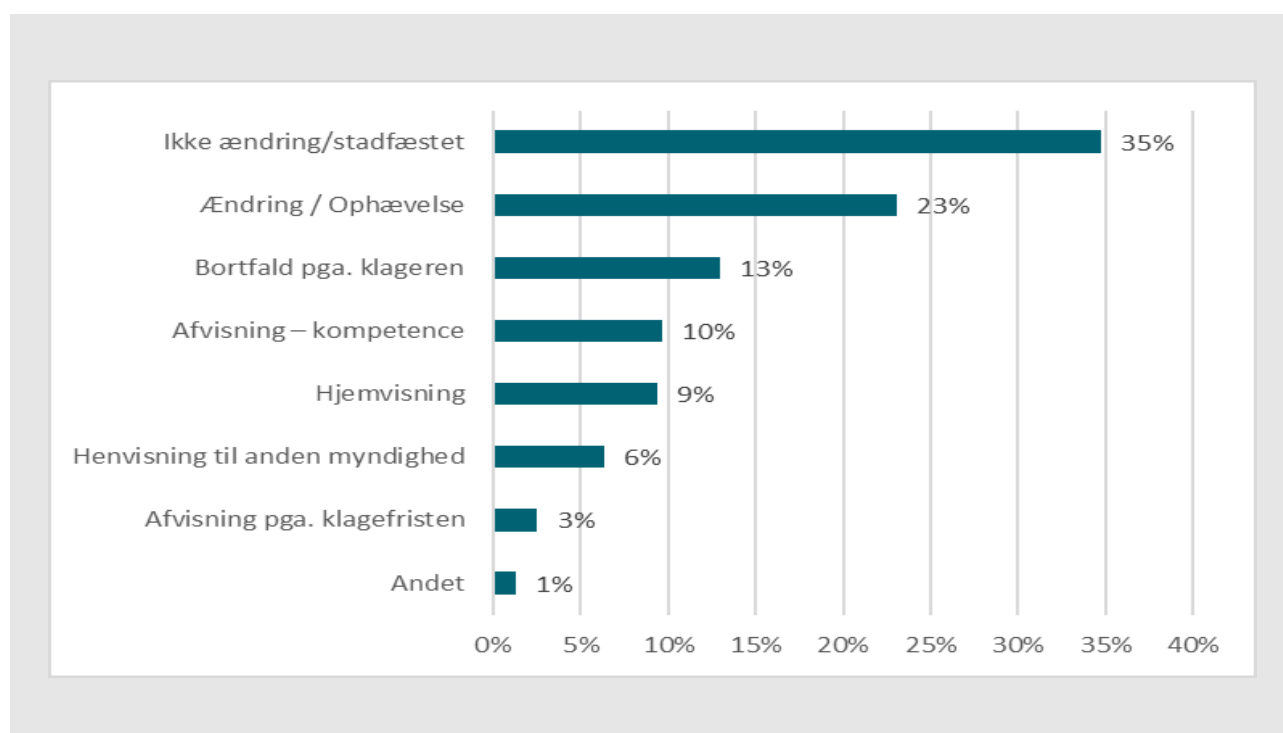
hvor der er klageadgang til Klagenævnet for Specialundervisning. Klager over kommunale tilbud på førskoleområdet ligger uden for klagenævnets kompetenceområde.

AFSLUTTEDE SAGER

Klagenævnet har i 2020 afsluttet 394 klagesager. Antallet af modtagne og afsluttede sager på et år er ikke det samme, da sager, der er modtaget sidst på året, først bliver afsluttet i det nye år. I 2019 blev der afsluttet 353 klagesager.

I figur 3.1 ses udfaldet af de afsluttede klagesager. Figuren viser både de sager, der fx er blevet afvist, fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle klagen, dem der er blevet henvist til anden myndighed, og de sager, der er blevet realitetsbehandlet og er blevet ændret, stadfæstet eller hjemvist.

FIGUR 3.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE SAGER I 2020

Ikke ændring/stadfæstet, ændring og hjemvisning.

Se om de realitetsbehandlede sager på side 16 og i kapitlerne 5, 6, 7 og 8.

Bortfald pga. klager

13 pct. af sagerne er afsluttet med "bortfald pga. klager". Det er tilfælde, hvor borgeren har valgt at trække sin klage tilbage. I de fleste tilfælde skyldes det, at borgeren har fået det ønskede specialundervisningstilbud eller STU-tilbud i kommunen.

Afvisning – kompetence

Klagenævnet for Specialundervisning har i 2020 afvist ca. 10 pct. af sagerne, da klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem.

Klagenævnets kompetence i folkeskolesagerne følger af folkeskolelovens § 51. Det betyder, at der kan klages over en afgørelse om specialundervisning truffet af kommunen/skolelederen efter lovens § 20, stk. 2.

PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- specialskole
- specialklasse
- støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt i en almen folkeskoleklasse
- anden specialpædagogisk bistand²

Klagenævnet har ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har et behandlingsbehov.

Klagenævnet afviser at behandle en klage på folkeskoleområdet, når den ikke vedrører en afgørelse om specialundervisning. Klagenævnet kan således ikke behandle klager over afgørelser om transport til og fra skole, indplacering på klassetrin og midlertidig enkeltmandsundervisning.

Klagenævnet har heller ikke kompetence til at tage stilling til, om et barn har et behandlingsbehov eller til at behandle sager om det frie skolevalg.

² Fx undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af psykiske, fysiske, sproglige eller sensoriske funktionsvanskeligheder samt personlig assistance, der kan hjælpe eleven til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen, jf. specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK 693 af 20. juni 2014).

PÅ STU-OMRÅDET KAN DER KLAGES OVER:

- Om den unge tilhører målgruppen
- Den endelige individuelle uddannelsesplan
- Hvor stor en andel af det årlige timetal, der for den enkelte unge skal anvendes til praktiske aktiviteter, herunder praktik
- Den unges anmodning om at afbryde ungdomsuddannelsen
- Om alderskravet kan fraviges i forbindelse med genoptagelse af uddannelsen
- Kommunens afbrydelse af ungdomsuddannelsen
- Indholdet af uddannelsen

Klagenævnet afviser at behandle en klage, hvis den ikke vedrører en afgørelse om ovenstående. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

Henvisning til anden myndighed

Sagerne bag de 6 pct. i figur 3.1 dækker over de tilfælde, hvor forældrene i folkeskolesager indsender klagen direkte til klagenævnet.

Det følger af folkeskoleloven, at en klage til klagenævnet skal indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Giver den myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke klageren medhold, sender myndigheden sagen videre til klagenævnet.

Forældrene vælger i en række tilfælde at sende klagen direkte til klagenævnet, fordi de ikke kan få en skriftlig afgørelse fra kommunen/skolen.

Når klagenævnet modtager en klage direkte fra forældrene, sendes den tilbage til kommunen/skolen med en anmodning om genvurdering. Sagen bliver derefter afsluttet i klagenævnet. Hvis kommunen derefter har genvurderet sagen og fortsat ikke giver forældrene medhold, skal kommunen sende klagen videre til klagenævnet, som så kan oprette en ny sag og realitetsbehandle klagen.

Afvisning på grund af klagefristen

Klagenævnet har afvist knap 3 pct. af sagerne, fordi klagen er indgivet for sent. I folkeskolesager er klagefristen 4 uger fra dagen, hvor afgørelsen modtages af forældrene. Ved brug af digital post lægger klagenævnet som udgangspunkt til grund, at afgørelsen er kommet frem samme dag, som den er sendt. Klagefristen udløber samme ugedag, som afgørelsen er kommet frem. Det vil sige, at hvis afgørelsen kommer frem en onsdag, så udløber klagefristen om onsdagen 4 uger senere.

Hvis en klage ikke er indgivet inden for klagefristen på 4 uger, skal skolen/kommunen straks sende klagen til klagenævnet med angivelse af, at klagefristen ikke er overholdt.

Det er alene klagenævnet, der kan dispensere fra en overskredet klagefrist. Fristen i lovgivningen er absolut, hvilket vil sige, at det som udgangspunkt vil føre til en afvisning af klagen, hvis fristen overskrides. At fristen er absolut betyder også, at kommunen ikke kan give klager en længere klagefrist. Klagenævnet foretager en konkret vurdering af, om der er oplysninger i sagen, der kan begrunde, at klagenævnet alligevel bør behandle sagen på trods af, at klagen er indgivet for sent.

Der er ingen klagefrist på STU-området.

**265 REALITETS-
BEHANDLEDE
SAGER I 2020**

REALITETSBEHANDLEDE SAGER

Størstedelen af de afsluttede sager i 2020 er blevet realitetsbehandlet. Se mere om sagsgangen i en klagesag i kapitel 2 side 8.

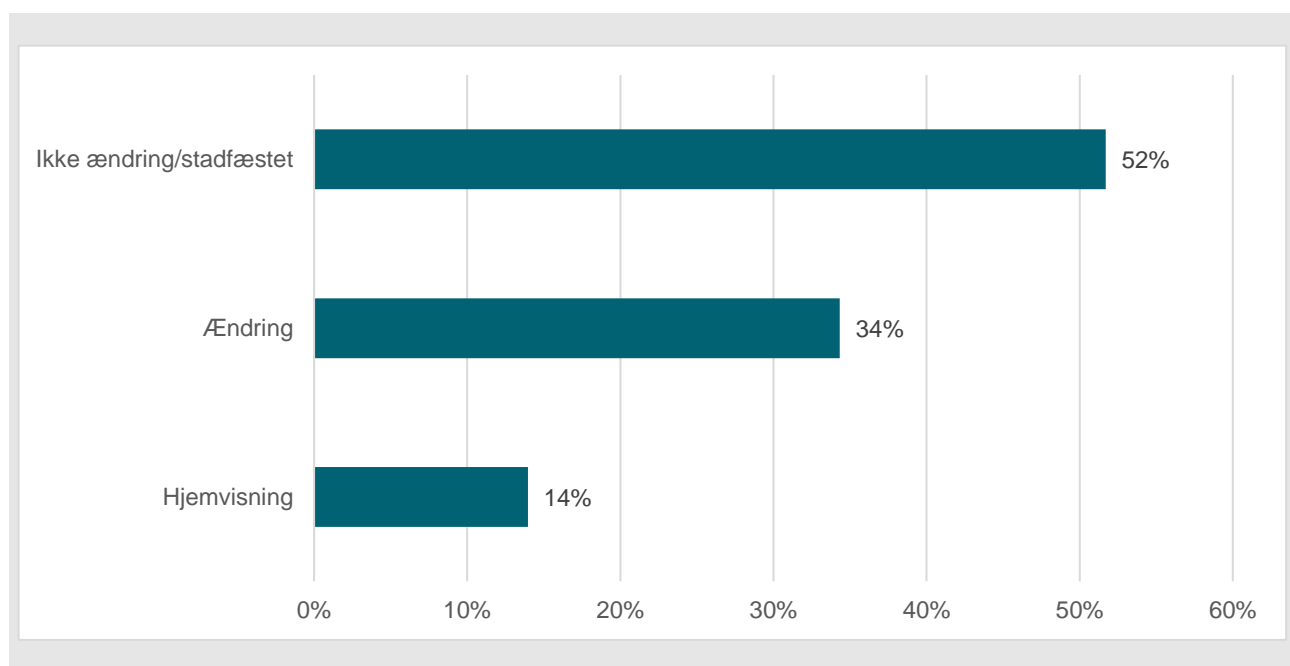
TABEL 3.2 REALITETSBEHANDLEDE SAGER I PERIODEN 2018-2020

Årstal	2018	2019	2020
Antal realitetsbehandlede sager	260	233	265

Af de 394 afsluttede sager har Klagenævnet for Specialundervisning realitetsbehandlet 265 sager i 2020, hvilket svarer til 67 pct. Det er et stigning i forhold til sidste år, hvor 66 pct. blev realitetsbehandlet.

FIGUR 3.2 UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER I 2020

Ændring

Klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i ca. 34 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 91 sager. Det er en lille stigning i forhold til 2019, hvor klagenævnet ændrede ca. 32 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Klagenævnet kan kun ændre kommunens afgørelse om et undervisningstilbud i den almindelige folkeskole til et undervisningstilbud i en specialklasse eller på en specialskole, hvis vægtige faglige grunde taler for det.³

Klagenævnet kan i øvrigt kun ændre kommunens afgørelse om specialundervisning, hvis nævnet vurderer, at et andet specialundervisningstilbud i klart højere grad imødekommer elevens undervisningsbehov.

Klagenævnet kan ikke henvise en elev til specialklasse på en bestemt skole eller til en bestemt specialskole.⁴

På STU-området er der ikke særlige betingelser i lovgivningen i forhold til, om nævnet kan ændre en kommunes vurdering af, om den unge er i målgruppen. Klagenævnets afgørelser beror på en konkret vurdering af, om den unge vil kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse, eventuelt med støtte. Se også kapital 4 side 39.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen § 51 c, stk. 1.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen § 51 c, stk. 2.

I de STU-sager, der handler om valg af uddannelsessted, vurderer klagenævnet, om kommunens valg af STU-uddannelsessted kan imødekomme den unges vanskeligheder, behov og interesser og de faglige, personlige og sociale mål, der er opstillet for den unges uddannelsesforløb i uddannelsesplanen. Se også kapitel 4 side 45.

Ikke ændring/stadfæstelse

Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i ca. 52 pct. af de realitetsbehandlede sager, svarende til 137 sager. Der ses et fald i antallet af sager, hvor nævnet har stadfæstet (været enig i) kommunens afgørelse. I 2019 var nævnet enig med kommunen i ca. 57 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Hjemvisning

Nogle af de realitetsbehandlede sager behandles som udgangspunkt ikke på nævnsmøder, men afgøres af formanden for klagenævnet efter bemyndigelse fra nævnet.⁵ Det er fx sager, hvor sagen skal hjemvises til ny behandling og afgørelse i kommunen, fordi sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst til, at nævnet kan vurdere barnets eller den unges behov.

Klagenævnet har i 2020 hjemvist ca. 14 pct. af de realitetsbehandlede sager til fornyet behandling i kommunerne, svarende til 37 sager fordelt på folkeskole-, STU- og voksenområdet. I 2019 hjemviste klagenævnet ca. 11 pct. af de realitetsbehandlede sager.

Kommunen/skolen skal som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det betyder, at hvis kommunen har truffet afgørelse om specialundervisning eller truffet afgørelse om STU målgruppe eller STU uddannelsessted på et grundlag, der ikke er tilstrækkeligt, kan klagenævnet blive nødt til at sende sagen tilbage til kommunen (hjemvise) så barnet/den unge bliver yderligere undersøgt eller udredt.

Se mere om hjemvisning grundet manglende oplysninger på folkeskoleområdet i kapital 4 side 31 og på STU-området i kapitel 4 side 47.

Det kan også være nødvendigt for klagenævnet at hjemvise en sag, hvis kommunen i afgørelsen har fortolket lovgivningen forkert, og det har haft betydning for resultatet. Hvis sagen er tilstrækkeligt oplyst, kan klagenævnet dog tit rette op på en sådan fejl og træffe afgørelse i sagen.

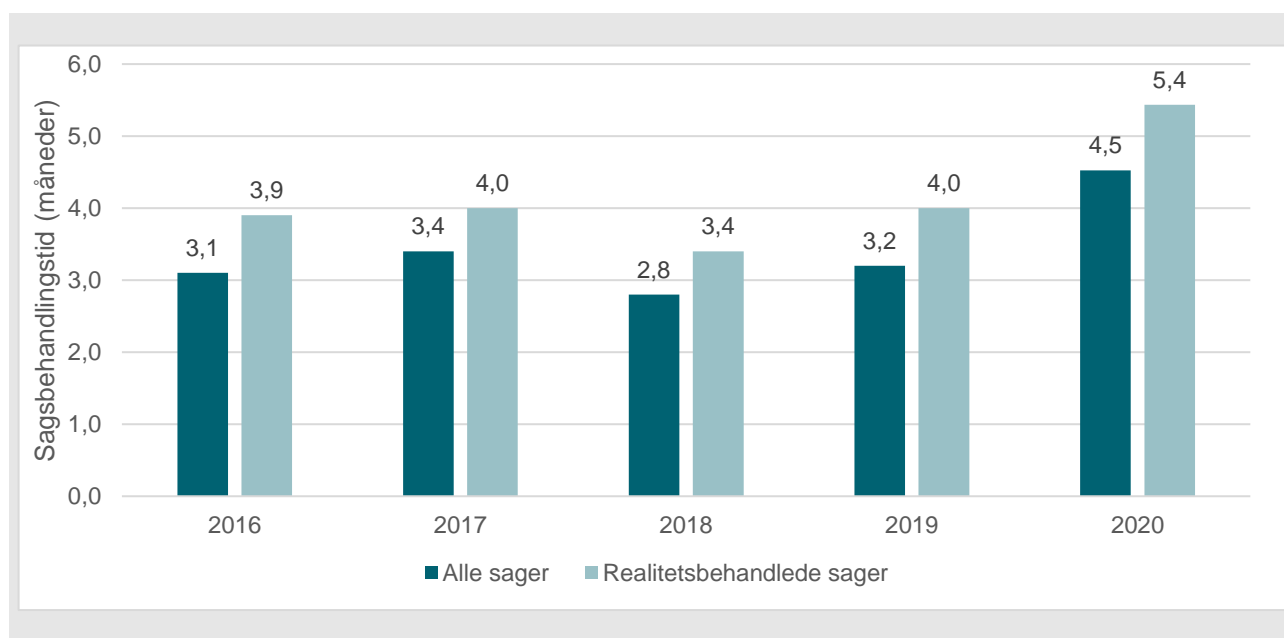
⁵ Klagenævnet kan bemyndige formanden for klagenævnet til at træffe afgørelse i visse sager, jf. § 9 i forretningsorden for Klagenævnet for Specialundervisning (Bekendtgørelse nr. 998 af 15. september 2014).

Ved hjemvisning afsluttes sagen i klagenævnet. Kommunens nye behandling af sagen kan der igen klages over.

SAGSBEHANDLINGSTID

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle sager i 2020 var på 4,5 måneder. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de sager, hvor sagerne har været behandlet på et nævns-møde eller er blevet hjemvist (de realitetsbehandlede sager), steg i 2020 til 5,4 måneder.

FIGUR 3.3 SAGSBEHANDLINGSTID I PERIODEN 2016-2020 (ANTAL MÅNEDER)

Klagenævnets sekretariat bestræber sig på at forelægge sagerne for nævnet så hurtigt som muligt. I efteråret 2020 har klagenævnet i et forsøg på at nedbringe sagsbehandlingstiden sat et forsøg i gang med en ændret møderytme og har bl.a. afholdt 2 møder mere i 2020 end i 2019.

De realitetsbehandlede sager har en længere sagsbehandlingstid end de sager, der bliver afsluttet med afvisning på kompetence eller klagefrist eller henvisning til anden myndighed. Det skyldes, at sagernes forløb er anderledes, fordi de skal behandles og afgøres på et nævns-møde. Der kan også være brug for at indhente flere oplysninger i forbindelse med sagens behandling. De sager, hvor klagen bliver afvist, fx fordi nævnet ikke har kompetence til at behandle sagen, eller fordi klageren trækker sin klage tilbage, bliver ikke behandlet på nævns-møde. Se kapitel 2 om klagenævnets virksomhed.

Sagsbehandlingstiden bliver løbende påvirket af antallet af modtagne klager samt af tidspunktet for kommunernes visitation til skoletilbud. Desuden påvirker det sagsbehandlingstiden, når der i de enkelte sager mangler oplysninger, eller når sekretariatet må afvente nye oplysninger, som kommunen eller borgeren ønsker indhentet.

Det er i efteråret 2020 blevet muligt at anvende Ankestyrelsens web-ankeskema, når kommunen skal sende klagesager på folkeskoleområdet til klagenævnet. I web-ankeskemaet bliver den kommunale medarbejder guidet til at vedlægge de akter, der er nødvendige for, at klagenævnet kan behandle den konkrete sag. Brugen af skemaet vil lette arbejdet både i kommunerne og i klagenævnet og derved bidrage til en kortere sagsbehandlingstid.

Klagenævnet har i december 2020 opfordret alle kommuner til at benytte sig af web-ankeskemaet ved oversendelse af klagesager.

Web-ankeskemaet kan findes via virk.dk. Her logges ind via Nem-login med enten nøglefil eller nem-id.

Læs mere om Ankestyrelsens web-ankeskema her:

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/ankeskema>

<https://ast.dk/om-ankestyrelsen/blanketter/ankeskema-til-kommuner/akter/akter>

KAPITEL 4

Udvalgte emner

Kapitlet handler om udvalgte emner fra klagenævnets arbejde i 2020.

I kapitlet bruges eksempler for at vise nogle af de forskellige problematikker, der har været i sagerne. I den sammenhæng er det vigtigt at gøre opmærksom på, at de anvendte eksempler er konstruerede og forenklede. Alle sager bliver individuelt behandlet, og da mange forskellige faktorer i sagerne spiller ind, kan der være forskellige afgørelsesudfald på to sager, der umiddelbart forekommer ens.

FOLKESKOLEOMRÅDET

På folkeskoleområdet har klagenævnet i 2020 valgt at belyse følgende emner nærmere:

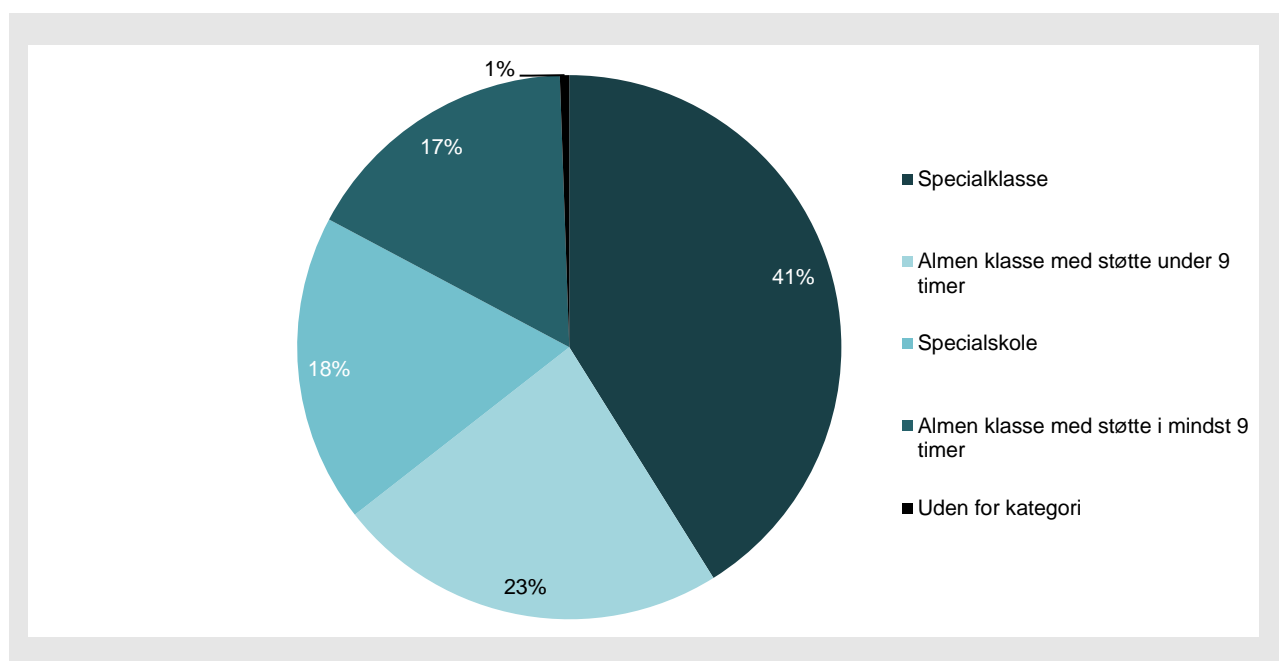
- Kommunernes visitering
- Børn, der har reduceret skema, højt fravær eller slet ikke kommer i skole
- Hjemvisninger
- Klager relateret til ordblindhed

Kommunernes visitering

Når klagenævnet behandler en sag, registreres det undervisningstilbud, kommunen eller skolen har visiteret barnet til.

I de 180 realitetsbehandlede folkeskolesager, nævnet har afgjort i 2020, fordeler kommunernes visitering sig på følgende måde:

FIGUR 4.1 KOMMUNERNES VISITERING I 2020

I 2020 er der sket et tydeligt fald i antallet af kommunernes afgørelser, hvor eleven er tildelt specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i den almene undervisning.

Andelen af sager, hvor kommunen har truffet afgørelse om, at eleven skal tildeles specialundervisning (i figuren kaldet "almen klasse med støtte i mindst 9 timer"), er faldet fra 28 pct. af sagerne i 2019 til 17 pct. af sagerne i 2020.

Der ses tilsvarende en stigning i sager, hvor kommunen har vurderet og truffet afgørelse om, at elevens undervisningsbehov kan tilgodeses inden for rammerne af den almene undervisning, og eleven derfor har fået afslag på specialundervisning (i figuren kaldet "almen klasse med støtte under 9 timer"). I 2019 lå andelen af afslag på specialundervisning på 10 pct. af sagerne, mens denne andel i 2020 udgør 23 pct. af klagesagerne.

Andelen af klagesagerne, hvor kommunerne har visiteret til specialklasse, har de seneste år ligget på omtrent samme niveau. I 2020 svarer det til 41 pct. af folkeskolesagerne. I 2019 var det 42 pct. og i 2018 ca. 44 pct. af sagerne.

Det samme billede gør sig gældende for andelen af sagerne, hvor kommunerne har visiteret til specialskole. I 2020 udgør de 18 pct. af sagerne, mens det i 2019 var 17 pct.

Klagenævnet kan ikke tage stilling til dagbehandling, men har kompetence til at træffe afgørelse om undervisningsdelen i et dagbehandlingstilbud. Klagenævnet laver derfor ikke en særskilt registrering af sager med visitation til dagbehandling. Det betyder, at nogle af de sager, hvor kommunerne har visiteret til specialskole, også kan være sager, hvor kommunerne har visiteret eleven til undervisning i et dagbehandlingstilbud.

Børn med reduceret skema, højt fravær eller som slet ikke kommer i skole

Klagenævnet har tidligere registreret de sager, hvor barnet har haft reduceret skoleskema og derfor ikke fulgte resten af klassens fulde skoleskema. I de sager ses det ofte, at barnet reagerer på og opleves overstimuleret og belastet af at gå i skole på fuld tid. Skole og forældre er som konsekvens heraf blevet enige om, at barnet ikke skal følge et fuldt skoleskema for en periode. I nogle sager reagerer barnet kun, når det er hjemme, hvorfor det her alene er på forældrenes foranledning, at der er sket en reduktion af barnets skoleskema.

En nedsættelse af undervisningstiden over en længere periode kan ikke træde i stedet for visitation af eleven til et relevant specialundervisningstilbud.

Nedsættelse af undervisningstiden kan kun ske efter reglerne i specialundervisningsbekendtgørelsen.

Nedsættelse af undervisningstiden

Specialundervisningsbekendtgørelsen (BEK 693 af 20. juni 2014)

§ 12, stk. 3. Undervisningstiden kan med forældrenes tilslutning nedsættes, hvis elevens helbred ifølge lægeerklæring ikke tillader gennemførelse af fuld undervisning.

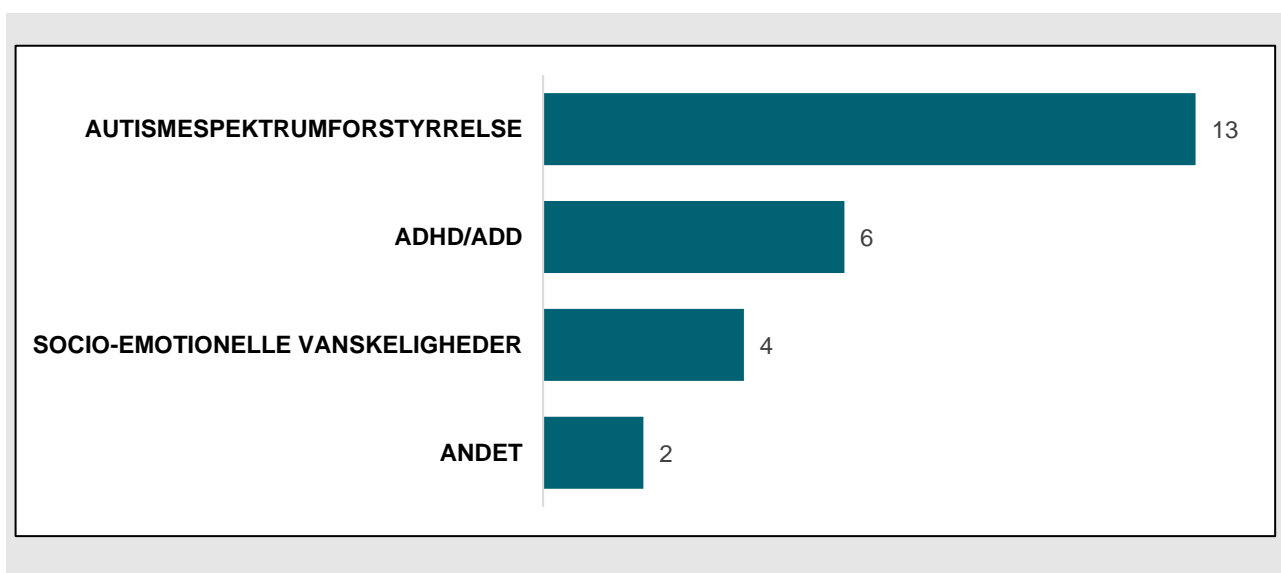
I 2020 har der, som i de tidligere år, været sager, hvor det fremgår, at barnet har fået reduceret sit skoleskema. Af tekniske årsager har det dog ikke været muligt at registrere disse sager i 2020. Der vil fra 2021 igen blive registreret sager med reduceret skoleskema, og disse vil fremgå af årsrapporten for 2021.

I 2020 har klagenævnet, ligesom de seneste par år, behandlet en del sager med børn, der gennem længere tid ikke har været i skole og fortsat ikke er i skole, mens sagen behandles i klagenævnet. Børnene har ofte haft reduceret skoleskema i en længere periode forud for, at de helt er holdt op med at komme i skole.

Af de 180 realitetsbehandlede sager på folkeskoleområdet i 2020 var der 25 sager, hvor børnene ikke var i skole. Det svarer til ca. 14 pct. af folkeskolesagerne. Det er på niveau med 2019, hvor barnet i 27 af de 177 sager, svarende til ca. 15 pct., ikke var i skole.

I sagerne ses det ofte, at det er børn med en diagnose inden for autismspektret, der ikke er i skole. Det har gjort sig gældende i 13 af de 25 sager med langvarigt fravær. I 10 af sagerne har det været børn med ADHD eller socio-emotionelle vanskeligheder, der ikke har været i skole.

FIGUR 4.2 IKKE I SKOLE OG HENVISNINGSÅRSAGER

Det er overvejende elever i de ældre klasser, der ikke går i skole, mens sagen bliver behandlet i klagenævnet. I 16 af de 25 sager går eleven i 6. klasse eller opefter (6.-10. klasse).

Klagenævnet har i 2020 behandlet flere forskellige typer af sager om skolefravær. Det er både sager, hvor barnet er tildelt specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer, og sager, hvor barnet har sin skolegang i et mere vidtgående specialundervisningstilbud som fx en specialklasse eller på en specialskole.

Der er sager, hvor der er enighed mellem forældre og skole/kommune om, at barnet skal visiteres til et mere vidtgående specialundervisningstilbud, men hvor uenigheden handler om, hvorvidt kommunens tilbud er det rette.

Klagenævnet har i 2020 behandlet flere sager, hvor barnet hidtil har haft sin skolegang i en almindelig folkeskole med

støtte, men hvor det på trods af de tildelte støttetimer, brug af undervisningsdifferentiering, holddeling og forskellige specialpædagogiske tiltag ikke er lykkedes at bringe barnet i trivsel og udvikling. Barnet er efter en længere periode med reduceret skoleskema endt med ikke at komme i skole. Forældrene ønsker deres barn visiteret til en specialskole målrettet børn med lignende vanskeligheder, men kommunen visiterer til en specialklasse eller gruppeordning, oftest beliggende på samme eller lignende folkeskole som barnets tidligere undervisningstilbud. Begrundelsen er ofte, at barnet ikke hidtil har modtaget undervisning i et mere vidtgående specialundervisningstilbud, og at barnet har evner og ressourcer i en sådan grad, at barnet kan have gavn af at have sin undervisning i et lille undervisningsmiljø i tæt tilknytning til almenmiljøet.

Et konstrueret eksempel er en elev i 5. klasse, som gennem årene var blevet tiltagende udfordret i undervisningen og i det sociale samspil med klassekammeraterne. Eleven havde en diagnose inden for autismspektret og havde siden 3. klasse modtaget specialundervisning i form af 12 lektioners støtte i almenklassen. Eleven havde haft gavn af støttetimerne og havde i en periode været i trivsel og faglig udvikling. Dette havde ændret sig i løbet af 4. klasse, og trods støtte og tiltag var det ikke lykkedes at få eleven i trivsel igen. Eleven havde i en længere periode haft reduceret skoleskema og var til sidst endt med ikke at komme i skole.

Kommunen havde visiteret til et specialklassetilbud målrettet elever med vanskeligheder inden for autismspektret, ADHD og lettere generelle indlæringsvanskeligheder. Børnene var inddelt i mindre grupper under hensyntagen til deres individuelle vanskeligheder og behov. Specialklasserne var placeret i egen afdeling på en almen folkeskole. Kommunen vurderede, at der i det lille tilbud med mindre børnegrupper og tæt voksenstøtte kunne tages de nødvendige hensyn til elevens behov for tryghed og ro, samtidig med at en tæt tilknytning til almenmiljøet kunne bibeholdes.

Forældrene ønskede derimod en specialskole, hvor de mente, at man i højere grad kunne tilpasse undervisningen og de fysiske rammer i forhold til elevens vanskeligheder og behov. De mente, at deres barn efter flere år i mistrivsel var blevet så belastet, at der var behov for en helt særlig indsats i højt specialiserede rammer, hvis det skulle lykkes at få deres barn i trivsel og udvikling igen.

Nævnet ændrede ikke kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at elevens behov for et lille undervisningsmiljø med struktur, forudsigelighed og tæt støtte gennem skoledagen kunne imødekommes i specialklassetilbuddet. Nævnet vurderede også, at man her kunne tilbyde en relevant specialpædagogisk ramme, hvor såvel undervisningen som undervisningens rammer kunne tilrettelægges, så det kunne tilgodese elevens behov. Klagenævnet var enig med kommunen i, at barnet ville have gavn af at være i et lille undervisningsmiljø i tæt tilknytning til det større miljø på den almene folkeskole.

Klagenævnet har i 2020 også behandlet sager med børn, der ikke er i skole, og hvor der mellem skole, kommune og barnets

forældre er forskellige oplevelser af, om barnets undervisningsbehov kan imødekommes i tilbuddet.

I nogle sager ses det, at skolen oplever et barn, der deltager i undervisningen og har sociale relationer i klassen. Skolen er opmærksom på og arbejder med at imødekomme de vanskeligheder og behov, barnet har. Skolen oplever, at barnet – på trods af svære dage indimellem – overordnet set trives. Forældrene oplever derimod et barn, der holder sammen på sig selv i skolen og reagerer derhjemme med fx lav frustrationstærskel, træthed og ængstelighed.

Et konstrueret eksempel er en elev i 8. klasse. Eleven havde en diagnose inden for autismspektret og blev af psykiatrien beskrevet med angst- og belastningssymptomer. I 6. klasse var eleven begyndt at have stigende fravær, og siden begyndelsen af 7. klasse havde eleven ikke haft kontinuerlig skolegang på fuldt skoleskema.

I skolen fungerede eleven godt socialt og var vellidt i klassen. Lærerne var opmærksomme på at forberede eleven mest muligt i undervisningen og igennem skoledagen. Når eleven blev støttet i undervisningen, fungerede eleven fagligt og kunne følge med. Skolen oplevede en elev, der trivedes, når eleven var der, men skolen var bekymrede over de mange fraværsdage.

Forældrene oplevede et barn, der kunne reagere voldsomt derhjemme både før og efter skole. Eleven klagede over ondt i hovedet og maven og græd meget derhjemme. Det blev med tiden sværere og sværere at få eleven i skole.

Skolen havde i vid udstrækning forsøgt at imødekomme elevens behov for autismpædagogik. På trods af iværksatte tiltag kunne der dog ikke ses en bedring i skolefremmødet, og eleven endte med slet ikke at komme i skole. I begyndelsen af 8. klasse blev der iværksat enkeltmandsundervisning, hvor eleven blev tilbudt undervisning et par timer fire dage om ugen i en lokalitet med en lærer. Denne undervisning blev eleven i stand til at møde op til. Eleven begyndte at tage fra fagligt og virkede glad for sin eneundervisning. Det høje fravær fra skole og det reducerede skoleskema havde dog medført, at eleven havde store faglige huller.

Kommunen traf afgørelse og gav afslag på tildeling af specialundervisning. Kommunen visiterede i stedet til et alternativt undervisningstilbud for elever i 7.-9. klasse, der af forskellige grunde har mistet tilknytningen til deres faste folkeskoleklasse. Kommunens tilbud var ikke et specialundervisningstilbud, men et forløb på to til seks måneder, som skulle munde ud i, at eleven var i stand til at vende tilbage til sin klasse i folkeskolen.

Forældrene klagede over kommunens afgørelse, da de ønskede, at deres barn blev visiteret til en specialklasse målrettet normalt begavede elever med autismspektrumforstyrrelser.

Nævnet ændrede kommunens afgørelse. Nævnet vurderede, at elevens behov ikke kunne tilgodeses i kommunens tilbud eller i den almindelige klasse i folkeskolen, heller ikke med tildeling af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Det var nævnets vurdering, at det ikke i tilstrækkelig grad ville være muligt at sikre, at rammerne og den pædagogiske indsats ville være kontinuerlig og tilstrækkelig i forhold til elevens vanskeligheder og behov.

Nævnet vurderede, at eleven havde behov for at indgå i et lille og roligt undervisningstilbud i form af en specialklasse målrettet elever med autismespektrumforstyrrelser, hvor der kunne arbejdes med målrettet autismedagogik, og hvor miljøet ville være præget af en gennemgående visuel og struktureret ensartethed dagen igennem.

I nogle sager er der enighed mellem skole og forældre om, at barnet ikke er i trivsel og udvikling i skolen, men kommunen træffer alligevel afgørelse om at revisitere til samme undervisningstilbud. I flere sager begrundes kommunens afgørelse for revisitation med, at mulighederne for inklusion i undervisningstilbuddet ikke er udtømte, og at der ikke har været arbejdet tilstrækkeligt med anbefalingerne i den aktuelle pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) til, at en mulig positiv effekt kan iagttages.

Et konstrueret eksempel er en elev i 8. klasse, som var revisiteret til en specialklasse målrettet elever med socio-emotionelle vanskeligheder. Eleven var beskrevet med massive adfærds- og følelsesmæssige vanskeligheder og havde haft mange skoleskift igennem sin skoletid. Eleven var begyndt i specialklassen i 7. klasse, men bortset fra en positiv udvikling i starten var det ikke lykkedes i tilstrækkelig grad at få eleven til at trives og deltage i undervisningen. Der var arbejdet med flere specialpædagogiske redskaber og tiltag i undervisningen, men uden den ønskede effekt. Elevens fravær var støt stigende, og skolen var i tvivl, om de havde tilstrækkeligt med ressourcer og kompetencer til at løfte opgaven.

Kommunen revisiterede eleven til specialklasse med begrundelsen, at eleven passede ind i målgruppen, og at der fortsat var muligheder for at arbejde med og imødekomme elevens vanskeligheder i undervisningstilbuddet. Kommunen henviste til seneste pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), som vurderede, at eleven var velplaceret i undervisningstilbuddet. Kommunen foreslog, at lærerne i specialklassen kunne modtage supervision fra kommunens PPR-psykolog i forhold til i endnu højere grad at kunne tilrettelægge undervisning og indsatser i forhold til elevens behov.

Forældrene klagede, da de ønskede, at deres barn blev visiteret til en specialskole.

Klagenævnet hjemviste sagen med den begrundelse, at den var utilstrækkeligt oplyst, og at det derfor ikke var muligt for nævnet at tage stilling til, om elevens undervisningsbehov kunne tilgodeses i en specialklasse. Den pædagogisk-psykologiske vurdering, som kommunen henviste til, indeholdt ikke en aktuel beskrivelse af elevens vanskeligheder og behov i et undervisningstilbud. Der var ikke foretaget nogen former for undersøgelser, test, observationer eller samtale med eleven, og den pædagogisk-psykologiske vurdering forholdt sig heller ikke til elevens vanskeligheder med at komme i skole samt oplysningerne om, at skolen var i tvivl, om den kunne imødekomme elevens undervisningsbehov.

I sager med børn med højt fravær, eller hvor barnet slet ikke kommer i skole, er der på trods af forskellige oplevelser af barnets trivsel i skolen ofte blevet iværksat forskellige tiltag for i endnu højere grad at kunne imødekomme barnets behov og

skærme det fra eventuel overstimulering i løbet af skoledagen. I de sager, klagenævnet modtager, har disse tiltag ikke i tilstrækkelig grad medført en stabil skolegang. Problematikken har ofte stået på i en længere periode, og barnet kommer næsten ikke eller slet ikke i skole.

Det er i disse sager yderst relevant, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) har været inddraget, så sagen indeholder en aktuel beskrivelse af barnets vanskeligheder og en professionel vurdering af barnets samlede behov ved et undervisningstilbud, herunder hvilke specialpædagogiske tiltag og foranstaltninger, der er nødvendige for, at barnet kan genoptage sin skolegang uden efterfølgende reaktioner hjemme.

PPR's inddragelse i sagerne er ligeledes væsentlig, når klagenævnet behandler sagen. I sagerne, hvor der er forskellige oplevelser og opfattelser af barnets trivsel og behov ved et undervisningstilbud, og hvor barnet har et højt fravær eller slet ikke er i skole, er klagenævnet i behandlingen af sagerne meget afhængige af, at PPR har forholdt sig til barnets manglende skolegang og til barnets aktuelle undervisningsbehov. I de tilfælde, hvor klagenævnet ud fra sagens oplysninger ikke kan få et tydeligt billede af barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov, herunder hvad der ligger til grund for, at barnet ikke har en stabil skolegang på fuldt skema, kan klagenævnet være nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen.

Hjemvisninger

Kommunen/skolen skal som forvaltningsmyndighed oplyse sagen tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Hvis kommunen har truffet afgørelse om specialundervisning på et utilstrækkeligt grundlag, kan klagenævnet hjemvise sagen med henblik på, at sagen oplyses tilstrækkeligt, og at kommunen træffer en ny afgørelse.

§

Undersøgelsesprincippet

Inden en myndighed kan træffe afgørelse i en sag, skal sagen forberedes. Der skal tilvejebringes det retsgrundlag og de faktiske oplysninger, som er nødvendige for at træffe en rigtig afgørelse. Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten. Princippet kaldes officialprincippet eller undersøgelsesprincippet. En myndighed må ikke træffe afgørelse på et utilstrækkeligt grundlag.

Undersøgelsesprincippet er ikke generelt lovfæstet i forvaltningsretten, men er udtryk for en almindelig retsgrundsætning, der kun kan fraviges med lovhjemmel.

Hvis en sag ikke er tilstrækkeligt oplyst, kan nævnet ikke vurdere barnets eller den unges undervisningsbehov. Det kan være tilfældet, hvis der ikke er udarbejdet en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV), hvis denne er meget mangelfuld, eller hvis den er flere år gammel.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) har til formål at belyse elevens kompetencer og på den måde rådgive om tilrettelæggelsen af og indholdet i en undervisning, så den kan tilgodese elevens særlige behov og forudsætninger. Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) udarbejder på baggrund af PPV'en forslag til rammerne for og indholdet i elevens videre undervisning. Forældrene skal altid medvirke centralt i forløbet, dels fordi de kan bidrage med nødvendige oplysninger, dels fordi deres medvirken er afgørende for skolens muligheder for at tilgodese elevens særlige behov.

En PPV sikrer, at elevens behov for særlig støtte er vurderet af sagkyndige. PPV'en og forslag til foranstaltninger giver kommunen et sagligt, solidt grundlag for at træffe afgørelse om specialundervisning.

PPV'en skal indeholde en aktuel og grundig beskrivelse af eleven og de ressourcer og vanskeligheder, eleven har. Der bør i den forbindelse være en beskrivelse af elevens faglige, personlige og sociale udvikling eller en beskrivelse af manglen på samme.

PPV'en skal forholde sig til de faglige vurderinger og beskrivelser, som er på sagen, og inddrage skole, lærere og eventuelt elevens udsagn samt resultater fra diverse læseprøver og tests.

Den bør herudover beskrive de faglige indsatser, der har været iværksat i klassen og på skolen, samt forholde sig til elevens nuværende situation og behov i undervisningstilbuddet.

Endelig bør den pædagogisk-psykologiske vurdering komme med en vurdering af, hvad elevens undervisningsbehov er fremadrettet, og hvordan man kan sikre elevens faglige og sociale udvikling og trivsel.

Reglerne om henvisning til specialundervisning på baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV) fremgår af folkeskoleloven og specialundervisningsbekendtgørelsen.

§

Folkeskoleloven (*LBK nr. 1396 af 28. september 2020*)

§ 12, stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 693 af 20. juni 2014*)

§ 7, stk. 1. Skolens leder følger udviklingen hos elever, der modtager specialpædagogisk bistand. Der skal mindst én gang om året tages stilling til, om den specialpædagogiske bistand til den pågældende elev skal fortsætte, ændres eller ophøre.

§ 7, stk. 3. Beslutningerne efter stk. 1 og 2 træffes på grundlag af en pædagogisk-psykologisk vurdering og efter samråd med eleven og forældrene. Elevens synspunkter skal tillægges passende vægt under hensyntagen til elevens alder og modenhed.

En hjemvisning betyder, at klagenævnet ophæver kommunens afgørelse, og at kommunen skal træffe en ny afgørelse, når de manglende oplysninger er blevet indhentet. Ved hjemvisning afsluttes sagen i klagenævnet. Kommunens nye behandling af sagen kan godt føre til samme resultat, og den nye afgørelse kan påklages til klagenævnet på ny.

Klagenævnet har i 2020 hjemvist 28 sager på folkeskoleområdet.

Eksempler på årsager til hjemvisning:

- Ved revisitation til samme eller lignende specialundervisningstilbud er den pædagogisk-psykologiske vurdering (PPV) ikke opdateret på trods af, at den foreliggende PPV er af ældre dato, og forældre samt skole ser, at barnet ikke trives eller udvikler sig i det tilbud, der revideres til. Foreliggende PPV viser derfor ikke et aktuelt billede af eleven.
- Eleven har ikke formået at modtage undervisning i tilbuddet på fuldt skema gennem længere tid og kommer i nogle tilfælde slet ikke i skole længere. Kommunen reviderer til samme tilbud, uden at det kan ses i sagen, at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) har været inde og forholde sig til barnets manglende skolegang samt barnets aktuelle vanskeligheder og undervisningsbehov.
- Eleven har modtaget specialundervisning i form af støtte i almen klassen gennem flere år. Kommunen træffer afgørelse om at fjerne støtten uden en saglig begrundelse, og uden at der er udarbejdet en opdateret PPV, der redegør for et ændret støttebehov.
- Eleven er blevet udredt i psykiatrien og har fået en diagnose eller er blevet genudredt og har fået en ny diagnose. Ved revisitation foreligger der ikke en opdateret PPV, som tager højde for relevante nye oplysninger i sagen.

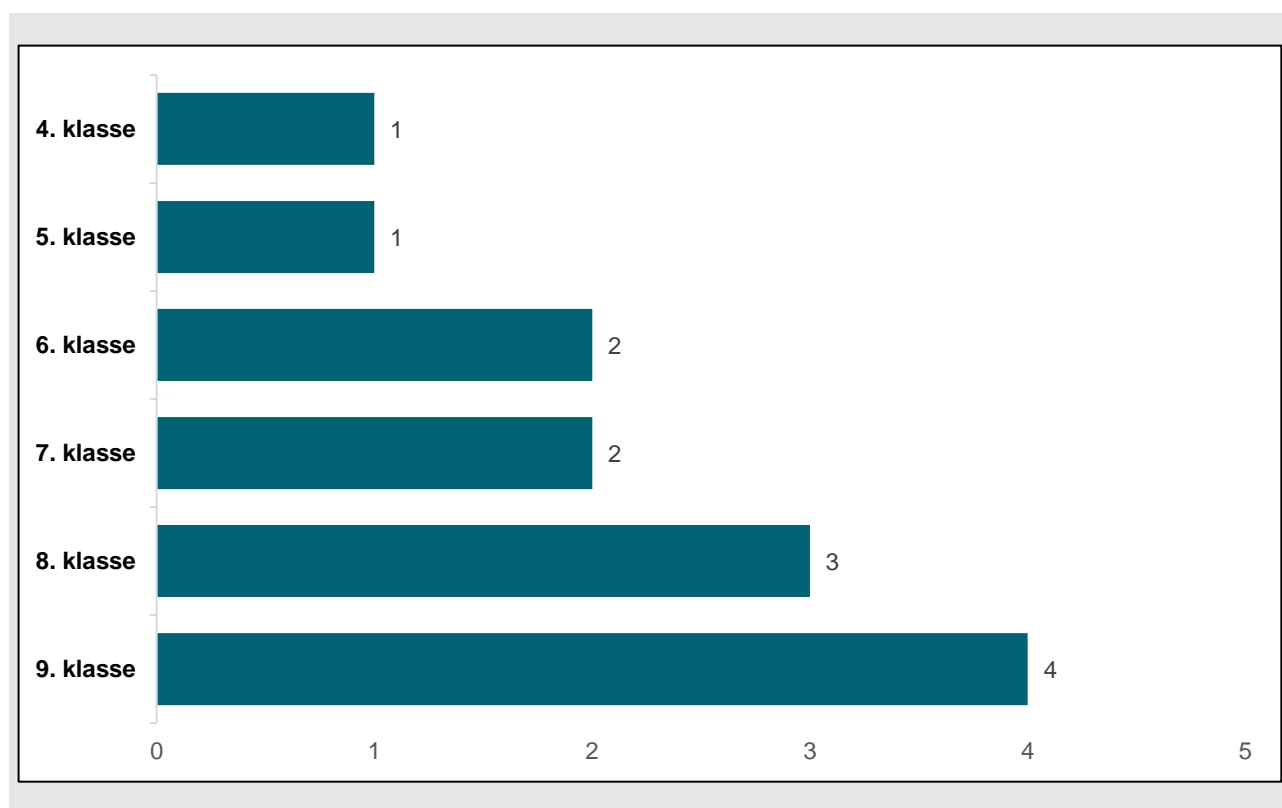
Klager relateret til ordblindhed

Nævnet har som i de foregående år også i 2020 behandlet klager, hvor forældre har klaget over kommunens undervisningstilbud til deres barn med ordblindhed.

Der er i 2020 sket et betydeligt fald i antallet af klager på ordblindeområdet. I 2019 afgjorde klagenævnet 25 sager om elever med ordblindhed på folkeskoleområdet. I 2020 har klagenævnet truffet afgørelse i 13 sager om ordblindhed.

Ni af de behandlede ordblindesager har handlet om elever i 7.-9. klasse. Klagenævnet ændrede kommunens afgørelse i fem af disse sager om ordblindhed hos udskolingselever.

FIGUR 4.4 ORDBLINDESAGER FORDELT PÅ KLASSETRIN

Følgende er eksempler på ordblindesager, klagenævnet har behandlet i 2020:

- Kommunen havde ikke tildelt specialundervisning, men peget på fortsat inklusion i almenklassen med støtte i under 9 undervisningstimer ugentligt. Forældrene ønskede tildeling af specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt, da deres barn hidtil kun havde modtaget støtte i et par timer om ugen i kortere og længere perioder.
- Kommunen havde ikke tildelt specialundervisning, men peget på fortsat inklusion i almenklassen med støtte i under 9 undervisningstimer ugentligt. Forældrene ønskede visitation til et mere vidtgående specialundervisningstilbud som fx en læseklasse eller en ordblindeefterskole.
- Kommunen havde tildelt specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i almenklasse. Forældrene ønskede visitation til et mere vidtgående specialundervisningstilbud, ofte en ordblindeefterskole.
- Kommunen havde visiteret til et specialundervisningstilbud målrettet udskolingselever med forskellige vanskeligheder i

forhold til indlæring, men alle med behov for specialundervisning i et mindre miljø med struktur, forudsigelighed og individuelt tilrettelagt undervisning. Forældrene ønskede visitation til en ordblindeefterskole.

Et konstrueret eksempel er en elev i 7. klasse, som var testet ordblind i 4. klasse og blev beskrevet med faglige udfordringer i flere fag.

Eleven var testet til at være alderssvarende begavet, men arbejdede meget langsomt, havde svært ved at komme i gang med eller videre i sit arbejde og kunne have vanskeligheder med at huske tidligere indlært viden. Eleven havde store udfordringer ved skriftlige opgaver.

Eleven havde brug for hjælp til at danne overblik over opgaverne i undervisningen. Eleven havde gode sproglige ressourcer og var aktivt deltagende med relevante indlæg og diskussioner i den mundtlige del af undervisningen. Eleven var godt i gang med at lære sine IT-redskaber at kende og havde tydelig gavn af sine hjælpemidler, men skulle fortsat huskes på at tage dem i brug i undervisningen. Eleven var socialt vellidt, men var ofte ked af det og følte sig anderledes grundet sin ordblindhed.

Forældrene ønskede visitation til en ordblindeefterskole.

Kommunen havde givet afslag på visitation til ordblindeefterskole og ligeledes givet afslag på specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt. Kommunen vurderede, at elevens undervisningsbehov kunne imødekommes inden for skolens almindelige rammer, herunder ved individuelt planlagt undervisning op til 9 timer ugentligt med inddragelse af skolens resourcecenter i form af undervisningsdifferentiering, holddannelse, supplerende undervisning og IT-understøttende undervisningsmidler.

Klagenævnet vurderede, at eleven havde behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer (klokketimer) ugentligt. Nævnet ændrede derfor kommunens afgørelse om, at eleven ikke havde behov for specialundervisning. Nævnet var samtidig enig med kommunen i, at eleven ikke skulle visiteres til specialklasse/specialscole i aktuelle skoleår.

Nævnet vurderede, at man med mulighederne for undervisningsdifferentiering og holddeling inden for den almindelige undervisning suppleret med de 9 specialundervisningstimer målrettet eleven kunne imødekomme elevens undervisningsbehov i det aktuelle skoleår.

Nævnet vurderede også, at eleven havde faglige evner, udviklingspotentialer og sociale kompetencer i en sådan grad, at eleven ville kunne trives og udvikles i sin nuværende klasse.

Nævnet vurderede samtidig, at eleven skulle tildeles støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt for at sikre, at eleven blev støttet tilstrækkeligt i forhold til sine vanskeligheder i undervisningen. Der skulle samtidig kunne tilrettelægges en særlig indsats og systematisk træning, så eleven kunne få et massivt fagligt løft og hjælpes til at oparbejde gode rutiner og relevante strategier til opgaveløsning.

I sager som ovenstående kan klagenævnet vurdere, at eleven har behov for mere støtte og en mere målrettet og specialiseret indsats, end det er muligt inden for rammerne af den almindelige undervisning samtidig med, at det vurderes, at elevens vanskeligheder ikke er af en sådan karakter, at der er behov for visitation til en specialskole.

I syv af de 13 ordblindesager, klagenævnet har behandlet, har klageårsagen været, at forældrene ønskede tildeling af specialundervisning i form af støtte i almenklassen i mindst 9 undervisningstimer ugentligt til deres barn.

I de sager, hvor der klages over afslag på specialundervisning i form af støtte i almenklassen, er der ofte ikke lavet beskrivelser i elevplanen eller udarbejdet en handleplan for, hvordan man målrettet og løbende kan støtte og arbejde med det enkelte barns ordblinddevanskeligheder og faglige udfordringer i undervisningen. Det skal bemærkes, at der i lovgivningen alene er krav om udarbejdelse af elevplaner.⁶ I sagerne er der ofte en manglende opmærksomhed på, at ordblindhed er en udfordring, der er til stede i alle skolens fag. I de sager, hvor der er lavet en plan, er det ofte kun for dansk- og matematiktimerne, og det ses ikke, at de øvrige faglærere har været inddraget i forhold til at imødekomme elevens vanskeligheder og behov i undervisningen i deres fag og timer.

I nogle ordblindesager ses det, at eleven ikke har tilstrækkelig erfaring med og tryghed i brugen af læse- og skriveteknologier

---

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen § 13 b.

til, at disse indgår i og anvendes som en naturlig del af undervisningen og i tilstrækkelig grad kan kompensere for elevens vanskeligheder.

I andre ordblindesager ses det, at eleven er tryk i brugen af kompenserende læse- og skriveteknologi, men er massivt udfordret ved og utrænnet i at læse, stave og skrive uden IT-redskaber. Ofte mangler eleverne også strategier til bedre læseforståelse, erfaring med brugen af skriveskabeloner eller strategier til opgaveløsning generelt.

I fem sager har klageårsagen været, at forældrene ønskede, at deres barn blev visiteret til en ordblindееfterskole. I 2019 var der 18 sager på folkeskoleområdet, hvor forældrene ønskede, at deres barn blev visiteret til en specialskole målrettet børn med ordblinddevanskeligheder som fx Ordblindeefterskolen eller en ordblindееfterskole.

Klagenævnet har ikke kompetence til at pege på, at en elev skal tilbydes undervisning i en specifik specialklasse eller en bestemt skole eller specialefterskole. Klagenævnet har kompetence til at vurdere, om kommunens undervisningstilbud kan imødekomme elevens undervisningsbehov, eller om eleven skal visiteres til et andet undervisningstilbud.

Når klagenævnet træffer afgørelse om, at en elev skal visiteres til et specialundervisningstilbud målrettet elever med ordblindhed, skal kommunen efterfølgende træffe en ny afgørelse om et specifikt specialundervisningstilbud til eleven. Hvis forældrene mener, at kommunens nye tilbud ikke kan imødekomme deres barns undervisningsbehov, kan forældrene på ny klage til klagenævnet.

STU-OMRÅDET

STU-lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.⁷

På STU-området har klagenævnet i 2020 valgt at belyse følgende emner nærmere:

- STU målgruppe

---

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

- STU sted

STU målgruppe

Målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse – et STU tilbud – fremgår af § 1 i STU-bekendtgørelsen.

§

ANVENDELSESOMRÅDE

Specialundervisningsbekendtgørelsen (*BEK nr. 739 af 3. juni 2016*)

§ 1. Ungdomsuddannelsen gives til unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Dermed ligestilles disse unge med andre unge, således at alle unge har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse

Unge under 25 år, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse, har et retskrav på at få tilbudt en STU⁸.

Ifølge vejledning om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov⁹ ligestiller STU unge med særlige behov med andre unge, således at alle unge har mulighed for at få en ungdomsuddannelse.

STU skal udgøre en ny start i den unges liv, hvor muligheder og færdigheder afprøves. Samtidig skal STU give den unge tilknytning til et ungdomsmiljø, hvor der kan gøres nye sociale erfaringer.

STU kan ikke anvendes som støtte til gennemførelse af andre ungdomsuddannelser. STU er heller ikke en videreførelse af undervisningen i folkeskolen. Det er en selvstændig ungdomsuddannelse, der skal give disse unge et springbræt til voksenlivet.

STU er et planlagt og koordineret uddannelsesforløb beskrevet i en uddannelsesplan, hvor målet er en udvikling af den enkelte unge og ikke et ensartet undervisningstilbud gennem hele uddannelsens forløb.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 2.

⁹ Vejledning nr. 9534 af 2. juni 2016.

STU kan være et afsæt til en ordinær, kompetencegivende uddannelse, hvis den unge fx i forbindelse med justeringen af uddannelsesplanen vurderes til at kunne påbegynde fx en FGU (forberedende grunduddannelse), eller hvis den unge ved afslutning af STU har opnået et kompetenceniveau, der giver muligheder for at påbegynde en ordinær ungdomsuddannelse eller beskæftigelse på ordinære eller særlige vilkår. Det forudsættes i den forbindelse, at det opnåede kompetenceniveau ikke blev vurderet som muligt ved påbegyndelsen af STU.

Målgruppen for STU omfatter udelukkende de unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selv om der ydes den unge specialpædagogisk støtte eller anden støtte. En STU er ikke kompetencegivende i modsætning til de fleste ordinære ungdomsuddannelser.

For en række af de unge vil der allerede foreligge undersøgelser og lignende, som med en vis grad af sikkerhed placerer dem enten inden for eller uden for målgruppen. Har en ung gået i specialskole, vil det være en indikation for, at den unge er i målgruppen for en STU. I afklaringsprocessen bør det imidlertid indgå, at der på de fleste ordinære ungdomsuddannelser er mulighed for specialpædagogisk bistand, så for de unge, der ligger i det øverste segment af STU målgruppen, bør det overvejes og eventuelt afprøves, om de pågældende unge kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte¹⁰.

Behov for behandling

Den unge kan have et behandlingsmæssigt behov fx psykiatriske problemer eller misbrug, som gør, at den unge muligvis ikke er i målgruppen. Ifølge forarbejderne til loven kan kommunen give den unge afslag på at være omfattet af målgruppen med henvisning til, at den unge modtager behandling. Dette skyldes, at behandlingen måske kan medføre, at den unge kan gennemføre en ordinær uddannelse.

Følgende fremgår af bemærkningerne til STU-loven: "Kommunerne opfordres til at være opmærksomme på, at den unge kan have et behandlingsmæssigt behov, der betyder, at den pågældende kan afvises i forhold til ungdomsuddannelsen, fordi det behandlingsmæssige behov skal dækkes og opfyldes

---

¹⁰ Orienteringsbrev om STU til kommuner og UU-centre fra Undervisningsministeriet af 20. juni 2016.

inden ansøgning og eventuel godkendelse. Det kan være personer, der har brug for psykiatrisk behandling, misbrugsbehandling eller andet¹¹.”

Yderligere afklaring

Kommunen giver i nogle tilfælde den unge afslag på at være omfattet af målgruppen som følge af, at den unge skal afprøves yderligere.

Kommunen skal sørge for at indhente yderligere oplysninger, hvis kommunalbestyrelsen/visitationsudvalget er usikker på, om den unge er omfattet af målgruppen. Hvis visitationsudvalget kan træffe en afgørelse om målgruppe ud fra sagens akter, skal det gøres.

Den unge har altid mulighed for at rette henvendelse til kommunen og bede om at blive målgruppevurderet til en STU igen, hvis det ikke er lykkedes for kommunen at støtte den unge således, at han/hun er blevet i stand til at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

Kommunalbestyrelsen kan ikke undlade at give et STU tilbud med henvisning til, at der er andre tilbud fx i socialt regi, jf. vejledningens kapitel 2 om retskravet. Formålet med STU-loven er, at alle unge har ret til en ungdomsuddannelse. Det vil således underminere formålet med loven, hvis kommunen i stedet giver et tilbud efter den sociale lovgivning, uanset hvilket tilbud der er tale om.

Klagenævnet har i 2020 set eksempler på sager, hvor kommunen gennem flere år henviser den unge til andre tilbud, da de vurderer, at den unge fortsat ikke er i stand til at påbegynde en ordinær ungdomsuddannelse.

---

¹¹ Lovforslag 2012/1 LSF 213.

Et konstrueret eksempel er en ung på 22 år med diagnoserne personlighedsforstyrrelse og tilknytningsforstyrrelse og med vanskeligheder i forhold til at skabe overblik og struktur samt vanskeligheder med igangsættelse og planlægning af aktiviteter, arbejdstempo og koncentration. Den unge blev beskrevet som konkrettænkende og uden særlig indsigt i egne vanskeligheder og situation. Den unge havde gået i almindelig grundskole, havde afsluttet 9. klasse og 10. klasse, men havde ikke formået at tage afgangseksamen. Det faglige niveau i læsning, stavning og regning var noget under alderssvarende.

Den unge havde brug for en dagligdag i et roligt, forudsigeligt, rummeligt og velstruktureret miljø med klare og tydelige forventninger samt hjælp til mødestabilitet. Den unge havde brug for overskuelige opgaver, få og korte beskeder ad gangen samt støtte til igangsætning, fastholdelse og efterkontrol af opgaver. Den unge havde ligeledes brug for at lære at lave struktur omkring at få vasket tøj, rutiner i forhold til at få børstet tænder og komme i bad, hjælp til at få en hensigtsmæssig døgnrytme og hjælp til at lære at administrere sin økonomi. Den unge havde gået to år på produktionsskole og et år på kombineret ungdomsuddannelse, hvor bl.a. praktikker viste, at den unge ikke kunne indgå i uddannelse eller job på ordinære vilkår. Efterfølgende havde den unge været i et forløb efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) i et år. Ved evalueringssmøde med socialrådgiver og praktikvejleder blev det vurderet, at den unge ikke var i stand til at påbegynde en ordinær ungdomsuddannelse inden for 1 år.

Kommunen havde truffet afgørelse om, at den unge ikke var omfattet af målgruppen for en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse. I afgørelsen blev der lagt væk på, at den unge var i positiv faglig og social udvikling. Kommunen vurderede, at den unge skulle fortsætte sit forløb efter LAB for at udvikle sine kompetencer yderligere og eventuelt med tiden blive i stand til at indgå i en FGU (forberedende grunduddannelse).

Partsrepræsentanten klagede, da den unge ønskede en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Klagenævnet vurderede, at den unge ikke kunne gennemføre en anden ungdomsuddannelse, heller ikke med støtte, og derfor skulle tilbydes en særligt tilrettelagt

ungdomsuddannelse, STU. Nævnet lagde ved vurderingen vægt på, at den unges daglige funktionsniveau lå langt fra det, man normalt forventer af en ung på 22 år. Det var vurderingen, at den unge ikke af sig selv kunne tilegne sig de kompetencer og færdigheder, der skulle til for at opnå et selvstændigt voksenliv.

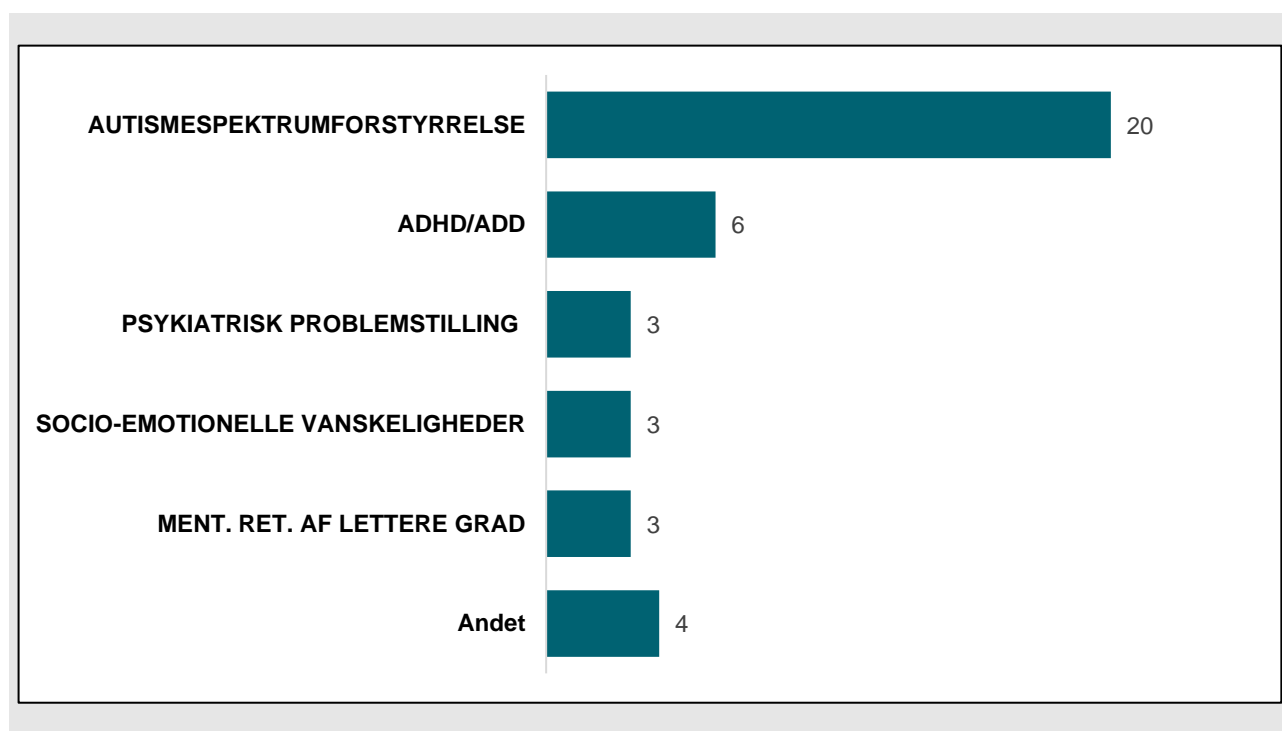
Nævnet vurderede, at den unge havde betydelige vanskeligheder på det kognitive, personlige og sociale område, og at den unge havde behov for et uddannelsesmiljø, som kunne tilgodese den unges vanskeligheder, og som kunne tage højde for dennes behov for struktur, tryghed og støtte.

Klagenævnet har i 2020 realitetsbehandlet og afgjort 39 sager, der har handlet om klager over kommunens afslag på at tilhøre målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Klagenævnet har ændret kommunens afgørelse i 29 sager, svarende til, at ca. 74 pct. af kommunens afgørelser er blevet ændret til, at den unge skal tilbydes en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse.

Nedenstående figur 4.5 viser, at halvdelen af de unge i sagerne, hvor der klages over ikke at tilhøre målgruppen til en STU, er udfordret med en diagnose inden for autismspektret.

FIGUR 4.5 KLAGER OG HENVISNINGSÅRSAGER

Af de 20 sager med unge med en diagnose inden for autismespektret ændrede klagenævnet kommunens afgørelse i 15 af sagerne.

STU sted

Klagenævnet realitetsbehandler og træffer afgørelser om indholdet af STU, herunder uddannelsessted¹².

Typisk vil sager om indholdet af uddannelsesplanen vedrøre kommunens afgørelse om valg af uddannelsesinstitution.

Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en 3-årig individuel uddannelsesplan, der skal indeholde en oversigt over de aktiviteter, herunder vejledningssamtaler og praktikophold, den unge skal tilbydes¹³. Det er afgørelsen om indholdet af denne plan, nævnet kan tage stilling til.

Uddannelsen er individuelt tilrettelagt, og kommunalbestyrelsen skal derfor udarbejde en individuel handleplan for den unge. Uddannelsesplanen beskriver undervisning og praktik og

¹² Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2, 2. pkt.

¹³ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 3, stk. 2 og § 4, stk. 2.

skal indeholde en beskrivelse af de enkelte elementer i uddannelsen og det pædagogiske mål med elementerne. Uddannelsesplanen skal udarbejdes med inddragelse af den unge og eventuelt pårørende¹⁴.

STU skal så vidt muligt tilrettelægges, så der kan tages hensyn til den enkelte unges kvalifikationer, modenhed og interesser¹⁵.

STU skal altså tilrettelægges individuelt ud fra deltagerens forudsætninger, behov og interesser. Som udgangspunkt er det derfor ikke nok, at kommunen henviser den unge til en bestemt institution eller et færdigtilrettelagt uddannelsesforløb, der er fælles for alle.

Kommunalbestyrelsen justerer uddannelsesplanen efter behov og mindst én gang årligt¹⁶.

Det er muligt at klage over kommunens afgørelse om indholdet af ungdomsuddannelsen¹⁷. Klagen skal sendes direkte til Klagenævnet for Specialundervisning.

Klagenævnet har fortolket formuleringen "indholdet i ungdomsuddannelsen" sådan, at nævnet kan tage stilling til, om de enkelte dele af den tilbudte ungdomsuddannelse tilgodeser den unges behov¹⁸.

Nævnet tager derfor stilling til, om den unges vanskeligheder og behov kan tilgodeses i det STU tilbud, kommunen har visiteret til. Nævnet tager også stilling til, om de langsigtede mål med den unges STU, som er formuleret i den godkendte uddannelsesplan, kan opfyldes på det pågældende uddannelsessted. Indholdet af den konkrete uddannelsesplan er et vigtigt grundlag for klagenævnets vurdering af, om kommunens valg af STU uddannelsessted kan imødekomme den unges behov.

Klagenævnet har i 2020 set eksempler på uddannelsesplaner, hvor de formulerede mål for den unges STU har været af meget generel karakter, eller hvor der kun er beskrevet ganske få mål i forhold til de kompetencer, den unge ønsker at tilegne sig under uddannelsen.

---

¹⁴ Bekendtgørelse 739 af 3. juni 2016 § 4, stk. 2, 3. pkt.

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 § 4, stk. 1 og bekendtgørelse nr. 739 af 3. juni 2016 § 5.

¹⁶ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 § 4, stk. 4.

¹⁷ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 § 12, stk. 2, 2. pkt.

¹⁸ K-meddelelse nr. 17 af 30. november 2011.

Det er således relevant også for den unge selv at være opmærksom på at få skrevet mål og ønsker ind i uddannelsesplanen.

Klagenævnet kan hjemvise sagen til fornyet behandling i kommunen, hvis uddannelsesplanen ikke er udarbejdet, er meget mangelfuld, eller det tydeligt fremgår, at den ikke er udarbejdet efter samråd med den unge og eventuelt partsrepræsentanten.

Det kan være nødvendigt at hjemvise sagen, hvis klagenævnet vurderer, at der er utilstrækkelige oplysninger om den unge og dennes behov i forhold til STU-forløbet i sagen.

Når en sag hjemvises til ny behandling, skal kommunen – inden den træffer ny afgørelse – indhente nye oplysninger, så den kan lave en saglig vurdering af, om det tilbudte uddannelsessted tilgodeser den unges behov.

De typiske klageårsager i sager om STU uddannelsessted, handler om, at den unge enten ønsker at tage sin uddannelse et specifikt sted på grund af den faglige profil og de linjer, uddannelsesstedet tilbyder, eller at den unge ønsker et specifikt sted, fordi den unge har gået på efterskole der forud for visitation til en STU og ønsker at fortsætte i samme miljø.

Klagenævnet kan udelukkende tage stilling til, om kommunens STU tilbud kan imødekomme den unges behov ved en STU. Nævnet har ikke kompetence til at pege på et specifikt STU uddannelsessted.

I 2020 har klagenævnet behandlet 24 sager, hvor den unge har klaget over kommunens afgørelse om valg af uddannelsesinstitution. I 22 sager har nævnet været enig med kommunens afgørelse. Se figur 6.2 side 57.

I én sag ændrede nævnet kommunens afgørelse, da nævnet vurderede, at det pågældende STU uddannelsessted ikke i tilstrækkelig grad kunne imødekomme den unges behov ved en STU, herunder tilgodese de mål, der var formuleret i den unges uddannelsesplan.

En sag måtte nævnet hjemvise til fornyet behandling i kommunen.

Når klagenævnet ikke ændrer en kommunes afgørelse om STU tilbud, gør nævnet ofte opmærksom på, at kommunen skal justere uddannelsesplanen efter behov og mindst én gang om året, og at der i øvrigt ikke er noget krav i lovgivningen om, at

Nævnet har ikke kompetence til at henvise til et bestemt STU tilbud.

et uddannelsesforløb på en STU skal være hos den samme STU udbyder i alle tre år.

At uddannelsesplanen skal justeres efter behov og mindst én gang årligt, er ikke ensbetydende med, at der skal træffes en ny afgørelse hvert år. Tilbuddet om STU er et sammenhængende forløb, og kommunens afgørelse gælder derfor ikke kun for ét år, men gælder for et treårigt forløb.

Der er kun behov for en ny afgørelse, hvis det i forbindelse med evalueringen og justeringen af uddannelsesplanen vurderes, at det pågældende STU tilbud ikke længere kan tilgodese den unges ønsker og behov. Den unge kan også selv anmode om et andet tilbud i løbet af den treårige uddannelse, hvorefter kommunen skal træffe en ny afgørelse om STU uddannelsessted.

KAPITEL 5

Klager på folkeskoleområdet

Dette kapitel drejer sig om klager på folkeskoleområdet.

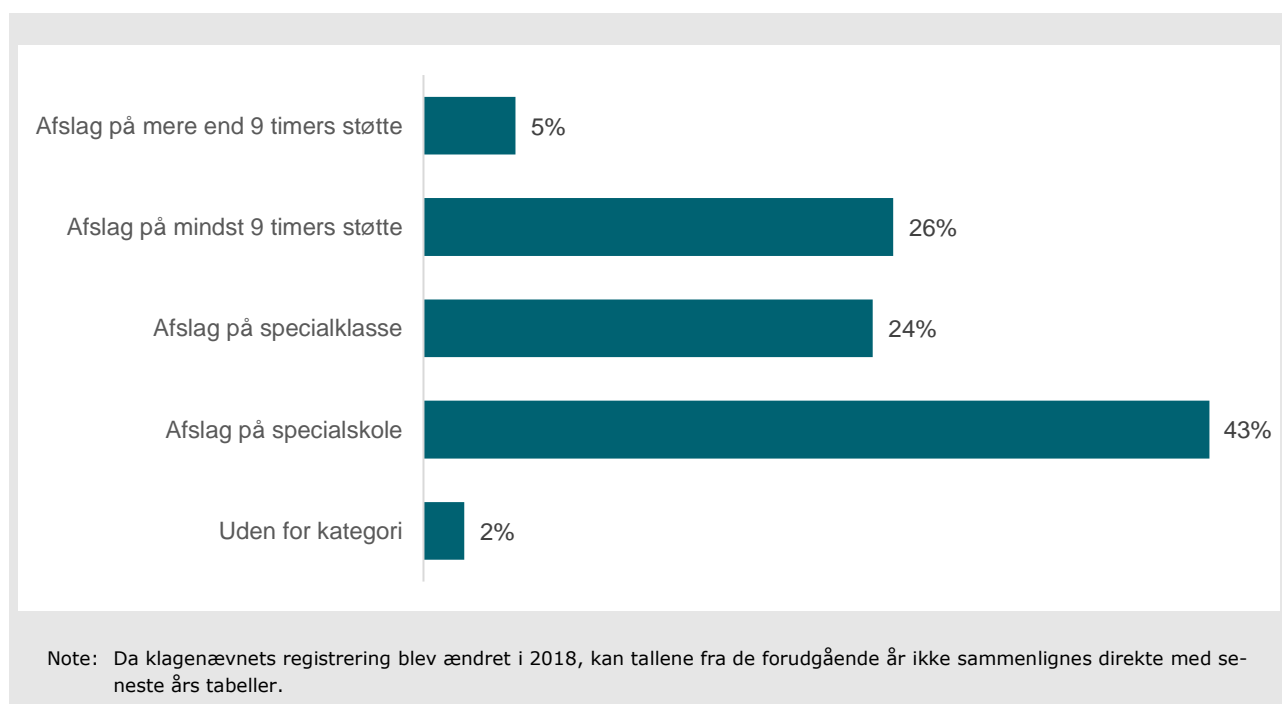
Klagenævnet kan behandle og træffe afgørelse i klager over afgørelser fra kommunen/skolen om afslag på eller tilbud om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand for elever i folkeskolen. Det gælder elever, der har behov for undervisning i specialskoler og specialklasser og elever med behov for støtte i mindst 9 undervisningstimer á 60 minutter ugentligt (svarende til 12 lektioner).

KLAGEÅRSAGER

I 2020 har klagenævnet modtaget 269 klager på folkeskoleområdet. Det er et fald i forhold til 2019, hvor klagenævnet modtog 297 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Nedenstående tabel giver et billede af, hvad klageårsagen på de afgjorte sager i 2020 har været.

FIGUR 5.1 KLAGEÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET 2020

I ca. 43 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældre fået afslag fra kommunen på ønsket om et undervisningstilbud

I 26 pct. af de behandlede folkeskolesager har klagen handlet om afslag på specialundervisning i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt.

på en specialskole. Se figuren ovenfor. Det er på niveau med tallene for 2019 på ca. 44 pct.

Den næststørste kategori i figuren oven for handler om afslag på specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i form af støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt i en almindelig klasse. I 26 pct. af de behandlede folkeskolesager i 2020 har dette været klageårsagen. I 2019 var dette tal på 22 pct.

I ca. 24 pct. af de behandlede folkeskolesager har forældrene fået afslag på undervisningstilbud i en specialklasse. Det er en lille stigning i forhold til 2019, hvor det var ca. 20 pct.

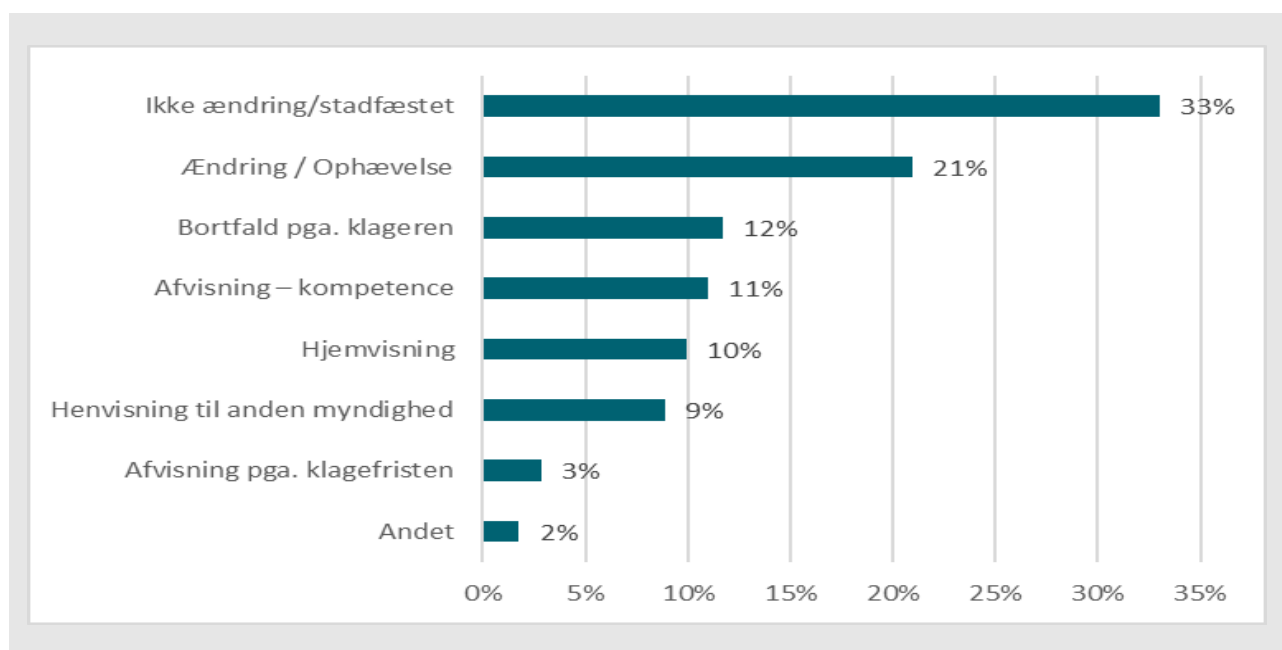
Ca. 5 pct. af klagerne har handlet om afslag på mere end 9 timers støtte. Afslag på mere end 9 timers støtte vedrører sager, hvor kommunen har givet eleven støtte i mindst 9 undervisningstimer ugentligt og samtidig givet afslag på en ansøgning om støtte i mere end de 9 undervisningstimer ugentligt, fx hvor forældrene har ønsket støtte i mindst 14 undervisningstimer ugentligt.

Antallet af sager, der efter behandling i klagenævnet registreres som "uden for kategori", viser et fald fra 9 pct. i 2019 til 2 pct. i 2020. I denne kategori placeres sager med særlige emner, der ikke kan indeholdes i de øvrige kategorier.

AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER

Folkeskolesager er det største sagsområde i Klagenævnet for Specialundervisning. I 2020 er der afsluttet 282 sager på folkeskoleområdet. Det er en lille stigning i forhold til 2019, hvor der blev afsluttet 274 sager.

FIGUR 5.2 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE FOLKESKOLESAGER I 2020

Ovenstående figur viser fordelingen af udfaldene på de afsluttede sager på folkeskoleområdet i 2020.

Der er sket et lille fald i kategorien "henvisning til anden myndighed". I 2019 blev knap 11 pct. af sagerne henvist til anden myndighed. I 2020 er tallet faldet til ca. 9 pct.

Når en sag afsluttes, og udfaldet registreres som "Henvisning til anden myndighed", er det ofte, når klagenævnet har modtaget en direkte klage. Det er klager, hvor kommunen ikke har genvurderet sagen, før den er blevet sendt ind til klagenævnet.

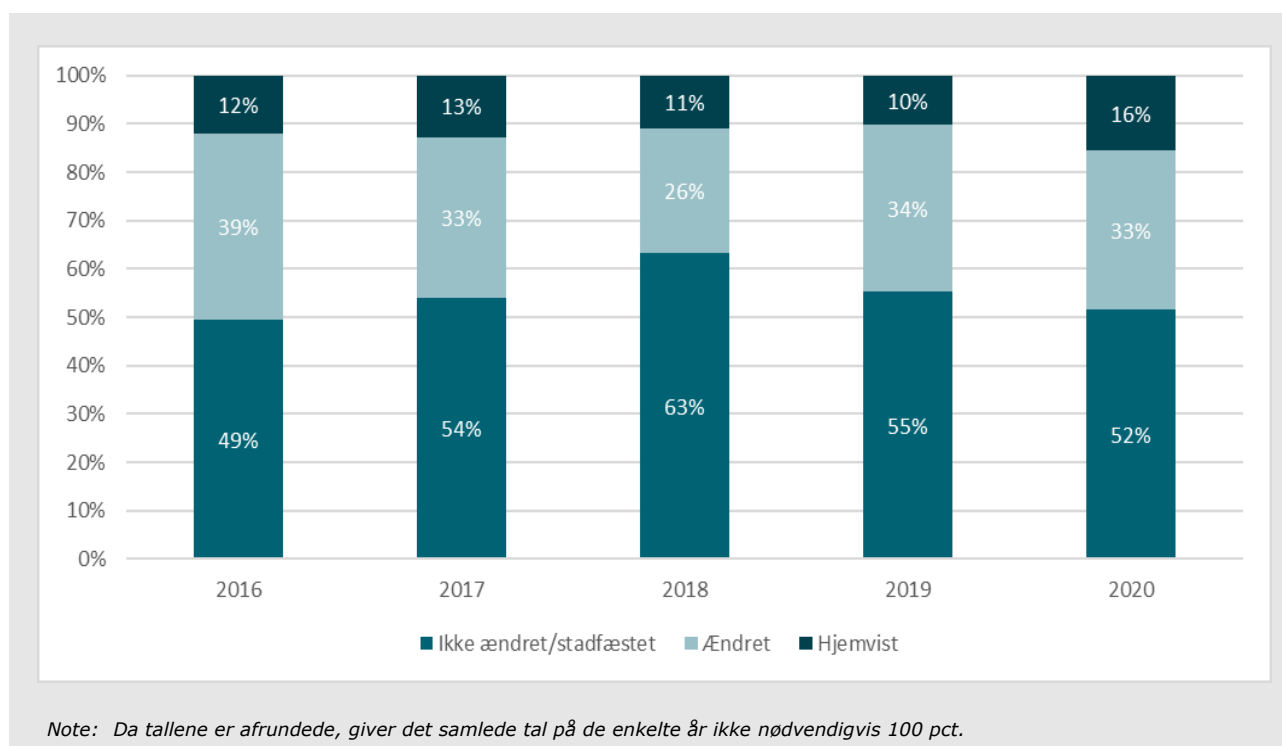
Antallet af sager, hvor klagenævnet har måttet afvise at behandle klagen, fordi den har været uden for klagenavnets kompetenceområde og fx ikke har handlet om specialundervisning, er på niveau med 2019.

REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER

Størstedelen af de afsluttede sager på folkeskoleområdet er blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Af de 282 afsluttede sager på folkeskoleområdet er 180 af sagerne blevet realitetsbehandlet i klagenævnet. Det svarer til ca. 64 pct. af sagerne

I figuren nedenfor ses det, hvordan udfaldet af de realitetsbehandlede sager har fordelt sig siden 2016.

FIGUR 5.3 UDFALDET AF DE REALITETSBEHANDLEDE FOLKESKOLESAGER I 2016-2020

Klagenævnet har i 2020 været enig i kommunens afgørelse i 93 af de realitetsbehandlede sager på folkeskoleområdet, svarende til ca. 52 pct. I 2019 var tallet ca. 55 pct.

I 2020 har nævnet ændret kommunens afgørelse i 59 sager, svarende til ca. 33 pct. af de behandlede sager. Det ligger på niveau med 2019, hvor tallet var ca. 34 pct.

Den procentvise andel af hjemvisninger ud af de samlede realitetsbehandlede sager er i 2020 steget til ca. 16 procent, svarende til 28 sager. I 2019 var det ca. 10 pct. af de behandlede sager, der blev hjemvist, svarende til 18 sager.

Ovenstående figur giver et forenklet billede af de behandlede sagers udfald. Samtlige behandlede sager på folkeskoleområdet uanset klageårsagen indgår således. I boksen nedenfor er der redegjort for, hvor mange procent af sagerne nævnet har ændret, fordelt efter klageårsag.

KLAGEÅRSAG I ÆNDREDE SAGER

- I klager over kommunens afslag på støtte i mindst 9 ugentlige undervisningstimer i den almindelige klasse har klagenævnet ændret 17 sager, svarende til ca. 29 pct. af de ændrede sager.
- I klager over kommunens afslag på støtte i mere end 9 ugentlige undervisningstimer i den almindelige klasse har klagenævnet ændret 2 sager, svarende til ca. 3 pct. af de ændrede sager.
- I klager over kommunens afslag på specialklasse har klagenævnet ændret 19 sager, svarende til ca. 32 pct. af de ændrede sager.
- I klager over kommunens afslag på specialskole har klagenævnet ændret 20 sager, svarende til ca. 34 pct. af de ændrede sager.
- I klager over indholdet i specialundervisningen og uden for kategori har klagenævnet ændret 1 sag, svarende til ca. 2 pct. af de ændrede sager.

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisningen til specialundervisning, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen.

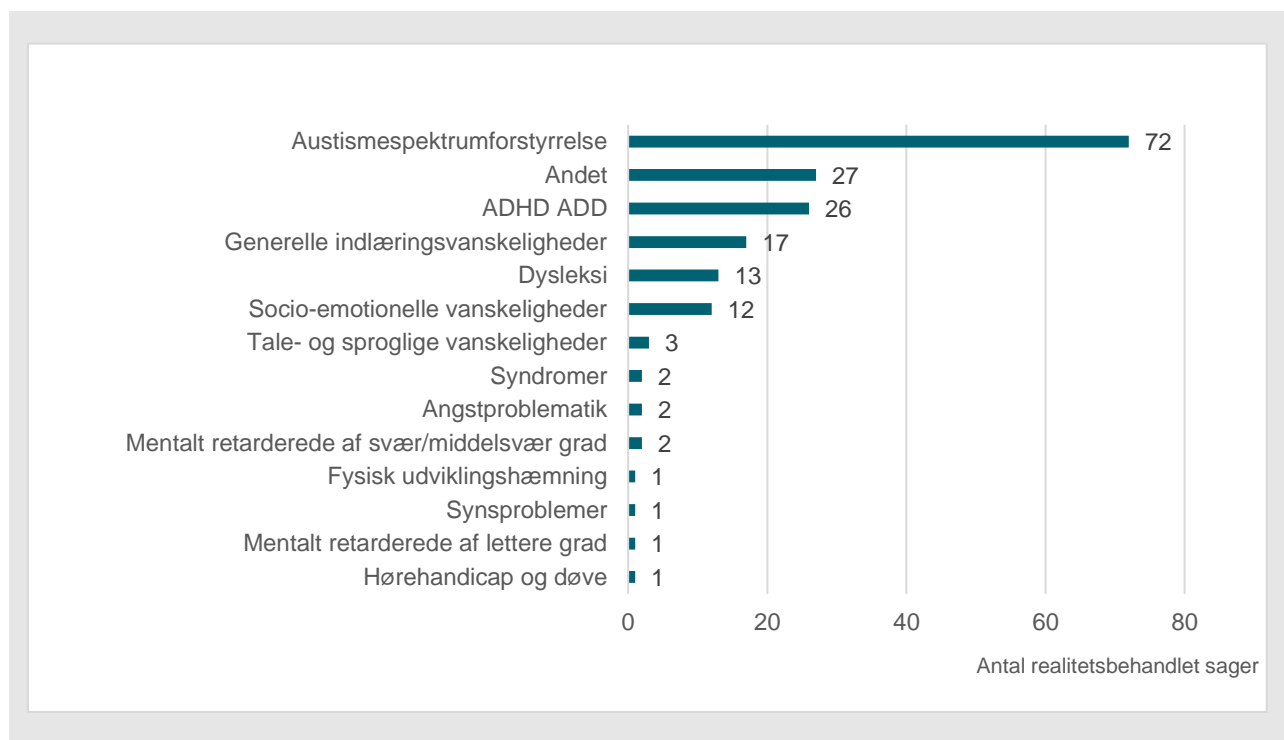
Det forhold, at der som henvisningsårsag angivet, at barnet har fået stillet en diagnose, er ikke ensbetydende med, at barnet har behov for og skal henvises til et specialundervisnings-tilbud. Klagenævnet forholder sig til barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov og ikke kun selve henvisningsårsagen.

Når en sag afgøres i klagenævnet, bliver der foretaget en individuel, helhedsorienteret vurdering af barnets samlede vanskeligheder og undervisningsmæssige behov i forhold til det undervisningstilbud, kommunen/skolen har givet.

I nedenstående figur er de 180 behandlede sager på folkesko-leområdet kategoriseret efter den primære henvisningsårsag.

I de fleste af sagerne, 72 sager ud af de 180 behandlede folkeskolesager, svarende til 40 pct., har henvisningsårsagen været kategoriseret som autismespektrumforstyrrelse.

FIGUR 5.4 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ FOLKESKOLEOMRÅDET I 2020

Andre ofte brugte henvisningsårsager er, at eleven har ADHD/ADD eller generelle indlæringsvanskeligheder. Disse henvisningsårsager har udgjort henholdsvis ca. 14 og ca. 9 pct. af sagerne.

I 27 af klagenævnets folkeskolesager, svarende til 15 pct., er henvisningsårsagen registreret under kategorien "Andet". Det er sager, hvor det ikke fremgår tydeligt af sagens oplysninger, hvad der er barnets primære vanskelighed. I denne kategori kommer også sager med børn, der har sjældne sygdomme, eller vanskeligheder, der sjældent forekommer i klagenævnets sager.

Der er sket et fald i ordblindhed (dysleksi) som primær henvisningsårsag. I 2020 har det gjort sig gældende for 13 sager, svarende til ca. 7 pct. I 2019 var ordblindhed den primære henvisningsårsag i ca. 14 pct. af sagerne. Se mere om ordblindhed i kapital 4 side 34.

Klager på STU-området

Det er kommunen, der træffer afgørelse om tilbud om ungdomsuddannelse. Kommunens afgørelse om afslag på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), afslag på et specifikt uddannelsessted eller om indholdet af den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse kan indbringes for klagenævnet.

STU-lovens formål er at give unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse eventuelt med støtte, en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, hvor den unge opnår sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt samt eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.¹⁹

Fra den 1. januar 2014 har klagenævnet også haft kompetence til at behandle klager over afbrydelser af ungdomsuddannelsen, genoptagelse af ungdomsuddannelsen og antallet af praktiktimer i ungdomsuddannelsen.²⁰

KLAGEÅRSAGER

Klagenævnet har i 2020 modtaget 72 klager om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse – STU. Det er et lille fald i forhold til 2019, hvor der blev modtaget 81 klager.

Når klagenævnet behandler, afgør og afslutter en sag, bliver årsagen til klagen registreret. Der er hovedsageligt to klageårsager, der gør sig gældende på STU-området. Størstedelen af klageårsagerne handler om målgruppevurderinger, hvor kommunen har vurderet, at den unge ikke er i målgruppen til en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU). I 2020 har 39 af de 68 realitetsbehandlede sager handlet om målgruppevurderinger.

Den anden klageårsag er, at den unge ønsker at gennemføre sin STU på et andet uddannelsesstede, end det kommunen har tilbudt. I 24 af de 68 realitetsbehandlede sager var dette årsagen til klagen.

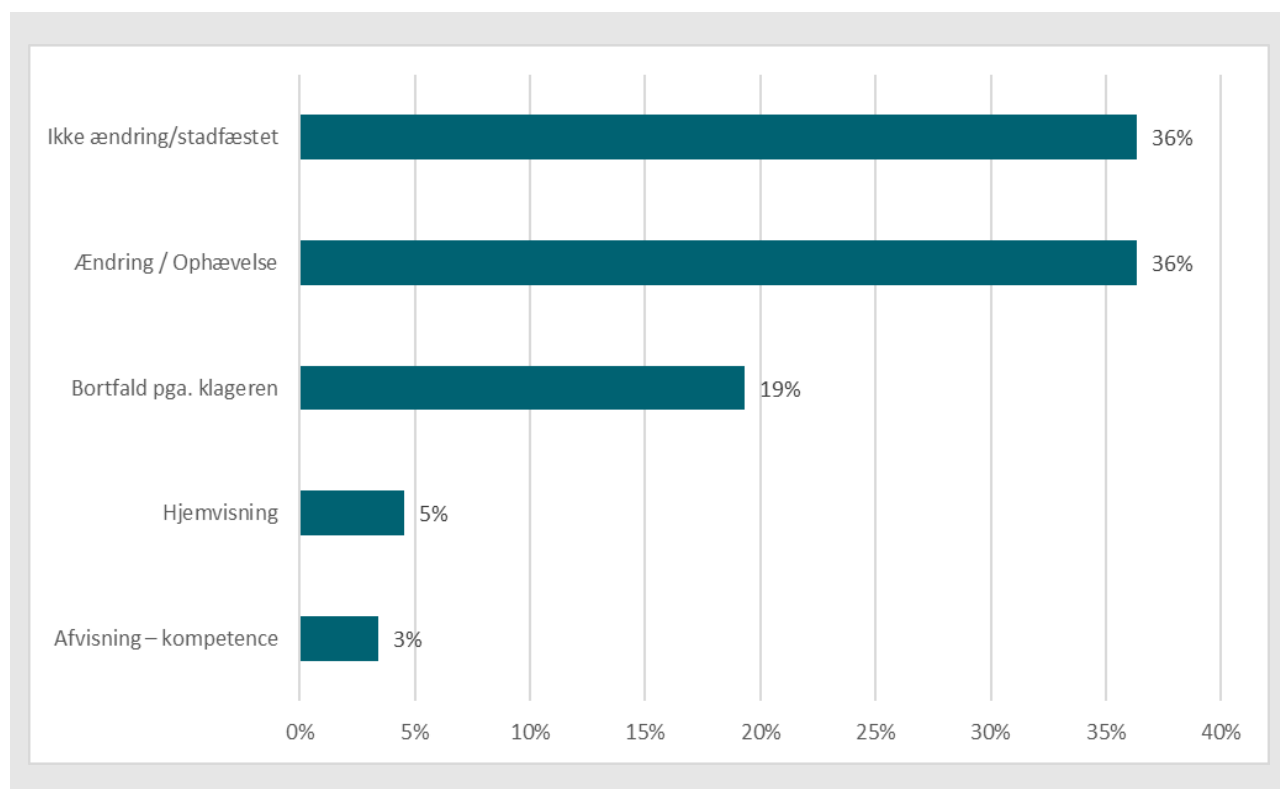
¹⁹ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1.

²⁰ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

AFSLUTTEDE STU SAGER

Klagenævnet har i 2020 afsluttet 88 sager på STU-området. I figur 6.1. kan udfaldet af alle afsluttede sager på STU-området ses.

FIGUR 6.1 UDFALDET AF ALLE AFSLUTTEDE STU SAGER I 2020

Som det ses i figuren er ca. 19 pct., svarende til 17 sager, bortfaldet. Det er sager, der bliver afsluttet som følge af, at den unge/partsrepræsentanten har valgt at trække klagen tilbage, før nævnet når at behandle sagen. Det kan bl.a. skyldes, at der efter, at klagenævnet har modtaget klagen, er opnået enighed mellem den unge/partsrepræsentanten og kommunen om et undervisningstilbud.

Tre af de afsluttede sager, svarende til ca. 3 pct., er blevet afvist, fordi klagenævnet ikke har haft kompetence til at behandle dem. Det er fx klager over afgørelser om betaling af transport til uddannelsesstedet og afgørelser om botilbud.

REALITETSBEHANDLEDE STU SAGER

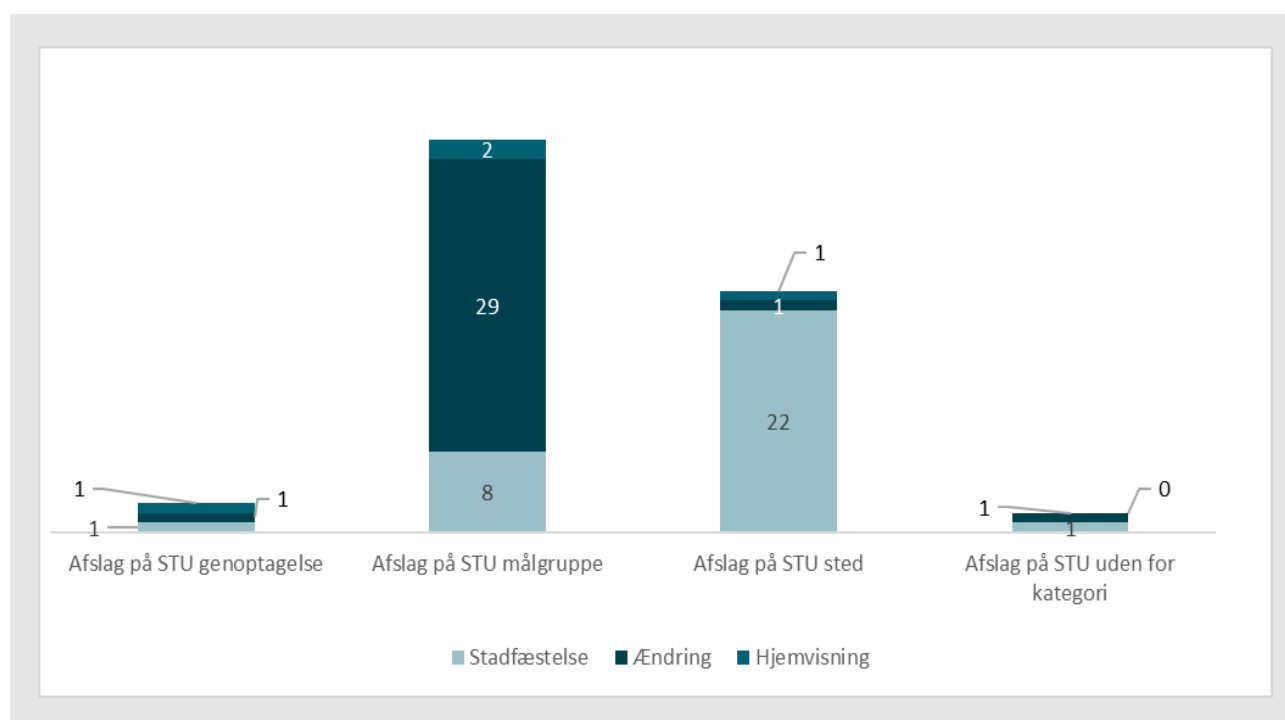
Af de 88 afsluttede sager på ungdomsområdet er 68 af dem blevet realitetsbehandlet i klagenævnet, hvor nævnet enten

har ændret eller stadfæstet (ikke ændret) kommunens afgørelse eller hjemvist sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

Figur 6.2 nedenfor viser, at de to hyppigste klageårsager er: Afslag på at tilhøre målgruppen til en STU eller afslag på ønsket om et bestemt STU uddannelsessted. Højden på søjlerne er bestemt ud fra antallet af sager med klageårsagerne.

FIGUR 6.2 KLAGEÅRSAG OG UDFALD

I figuren kan det ses, at nævnet har ændret kommunens afgørelse i 29 af de i alt 39 behandlede sager, der har handlet om, hvorvidt den unge er i målgruppen for et STU tilbud. Det svarer til en ændringsprocent på ca. 74 i sagerne om målgruppevurderinger. I 2019 lå ændringsprocenten på ca. 42.

I 8 af de 39 behandlede klager, svarende til ca. 20 pct., har nævnet været enig i kommunens afgørelse om, at den unge ikke tilhørte målgruppen og derfor ikke skulle tilbydes en STU. I 2019 lå tallet på 50 pct.

I de sager, hvor klageårsagen har handlet om kommunens valg af STU sted, har nævnet ændret 1 af de 24 sager, der er blevet behandlet, svarende til ca. 4 pct. Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 22 ud af de 24 sager, svarende til ca. 92 pct. I 2019 blev der ændret ca. 13 pct. af sagerne og stadfæstet ca. 73 pct. af sagerne.

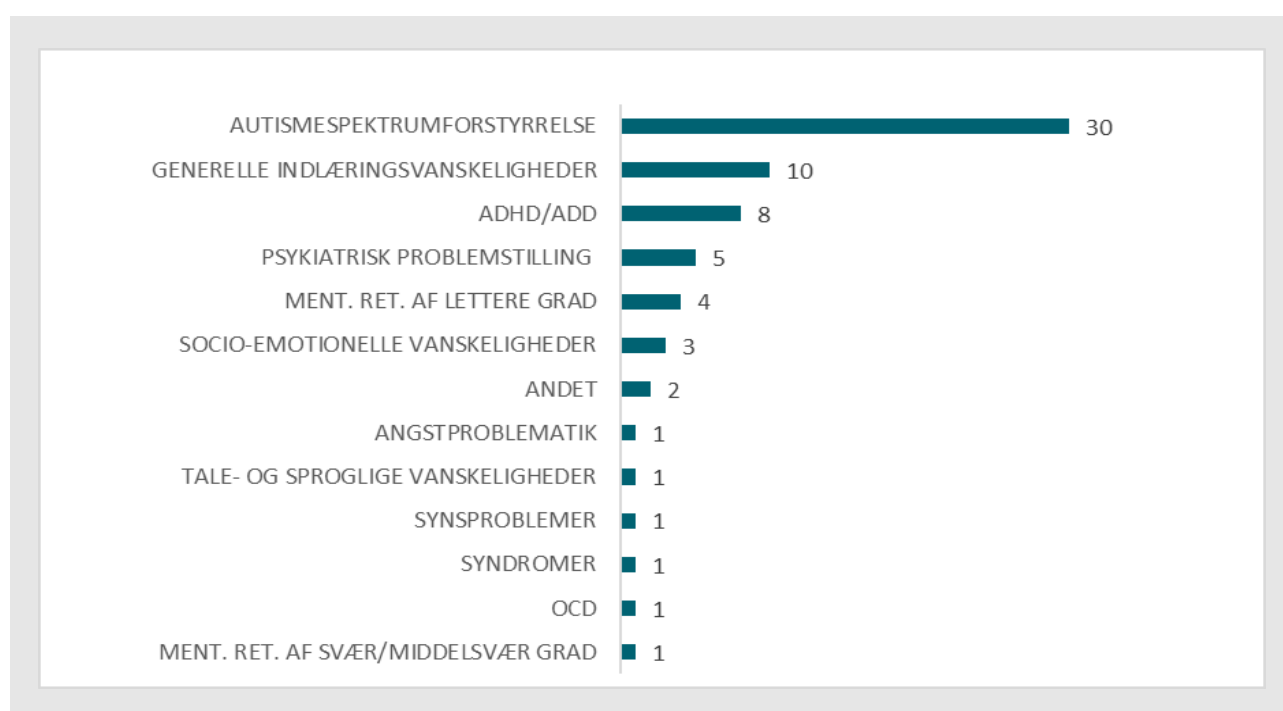
Klagenævnet har været enig i kommunens afgørelse i 20 pct. af sagerne om STU målgruppe.

I to klager, der har handlet om målgruppe, og én klage, der har handlet om STU sted, har klagenævnet måttet hjemvise sagen til ny behandling og afgørelse i kommunen.

HENVISNINGSÅRSAGER

I de realitetsbehandlede sager registrerer klagenævnet ved en sags afslutning den primære årsag til henvisning til STU, hvis det fremgår tydeligt af oplysningerne i sagen. I figuren nedenfor kan det ses, at sager, hvor den unge er udfordret med en autismespektrumforstyrrelse, udgør langt den overvejende del af henvisningsårsagerne i klagenævnets STU sager.

FIGUR 6.3 PRIMÆRE HENVISNINGSÅRSAGER PÅ STU-OMRÅDET I 2020

Det er ikke bestemte typer af funktionsnedsættelser eller bestemte diagnoser, der er afgørende for, om den unge er i målgruppen. Det afgørende er, at den unge ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse, selvom der ydes specialpædagogisk støtte eller anden støtte.²¹

²¹ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 1, stk. 2.

KAPITEL 7

Klagenævnet kan alene tage stilling til regionale tilbud i førskolesager.

Klager på førskoleområdet

Klagenævnet kan tage stilling til klager over kommunens afgørelse om henvisning eller afslag på henvisning til specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er begyndt deres skolegang. Klagenævnet har kun kompetence til at behandle en klagesag på dette område, hvis den vedrører et regionalt tilbud.

Klagenævnet kan også tage stilling til klager over regionsrådenes afgørelse om det nærmere indhold af den specialpædagogiske bistand for børn i førskolealderen, der er henvist til et af de regionale tilbud.²²

I 2020 har klagenævnet modtaget én klage på førskoleområdet. I 2019 modtog klagenævnet ingen klager, og i 2018 modtog klagenævnet én klage på førskoleområdet.

Klagenævnet har både i 2020 og i 2018 afvist at behandle alle de modtagne klager, da de ikke vedrørte regionale tilbud.

---

²² Lovbekendtgørelse nr. 1396 af 28. september 2020 om folkeskolen § 51, stk. 3 og 8.

KAPITEL 8

Klager på voksenområdet

Klagenævnet kan alene tage stilling til retlige spørgsmål i voksensager.

Klagenævnet kan i sager om kompenserende specialundervisning for voksne alene tage stilling til retlige spørgsmål²³. Klagenævnet kan således ikke tage stilling til den faglige vurdering i kommunens afgørelse, men alene til, om kommunens vurdering af behovet for kompenserende specialundervisning er foretaget på baggrund af lovlige (saglige) kriterier, og om forvaltningslovens regler om blandt andet partshøring, begrundelse og klagevejledning er overholdt.

Da klagenævnet alene kan tage stilling til retlige spørgsmål i klagesager om specialundervisning for voksne, kan nævnet kun træffe afgørelse om, at sagen enten skal hjemvises til ny behandling i kommunen som følge af væsentlige retlige mangler, eller at kommunens afgørelse stadfæstes (opretholdes).

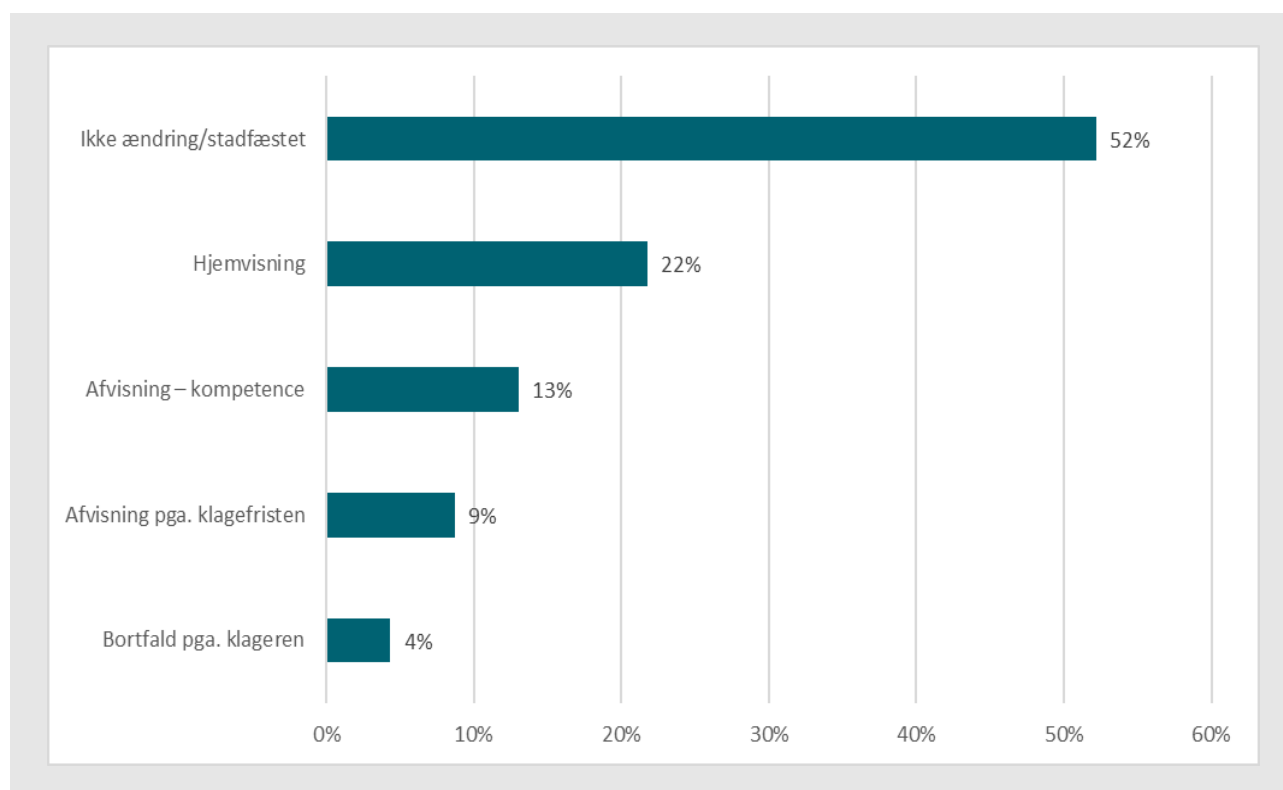
Klagenævnet kan ikke tage stilling til, om borgeren skal have et specialundervisningstilbud eller ej, eller om det undervisningstilbud, kommunen tilbyder, er tilstrækkeligt.

Klagenævnet har modtaget 21 klager om specialundervisning for voksne i 2020. I 2019 modtog klagenævnet 18 klager på voksenområdet.

---

²³ Bekendtgørelse nr. 378 af 28. april 2006 om specialundervisning for voksne § 17, stk. 1.

FIGUR 8.1 UDFALDET AF AFSLUTTEDE VOKSENSAGER I 2020

Klagenævnet har afsluttet 23 klagesager på voksenområdet i 2020. I 12 af sagerne har klagenævnet ikke ændret kommunens afgørelse, svarende til ca. 52 pct.

I fem af de 23 klagesager, svarende til ca. 22 pct., har klagenævnet vurderet, at kommunens afgørelse havde så væsentlige retlige mangler, at sagen skulle hjemvises til ny behandling i kommunen.

I én sag er klagen bortfaldet på grund af ønske fra klager, og tre sager er afvist grundet manglende kompetence i klagenævnet. To sager er blevet afvist, da klagefristen ikke har været overholdt.

Kommunernes sagsbehandling

Når klagenævnet behandler klager over kommunernes afgørelser på førskole- og folkeskoleområdet samt ungdoms- og voksenområdet, foretager nævnet også en vurdering af, om kommunen i sin sagsbehandling har overholdt forvaltningsretlige regler og principper om fx partshøring og begrundelse for afgørelsen.

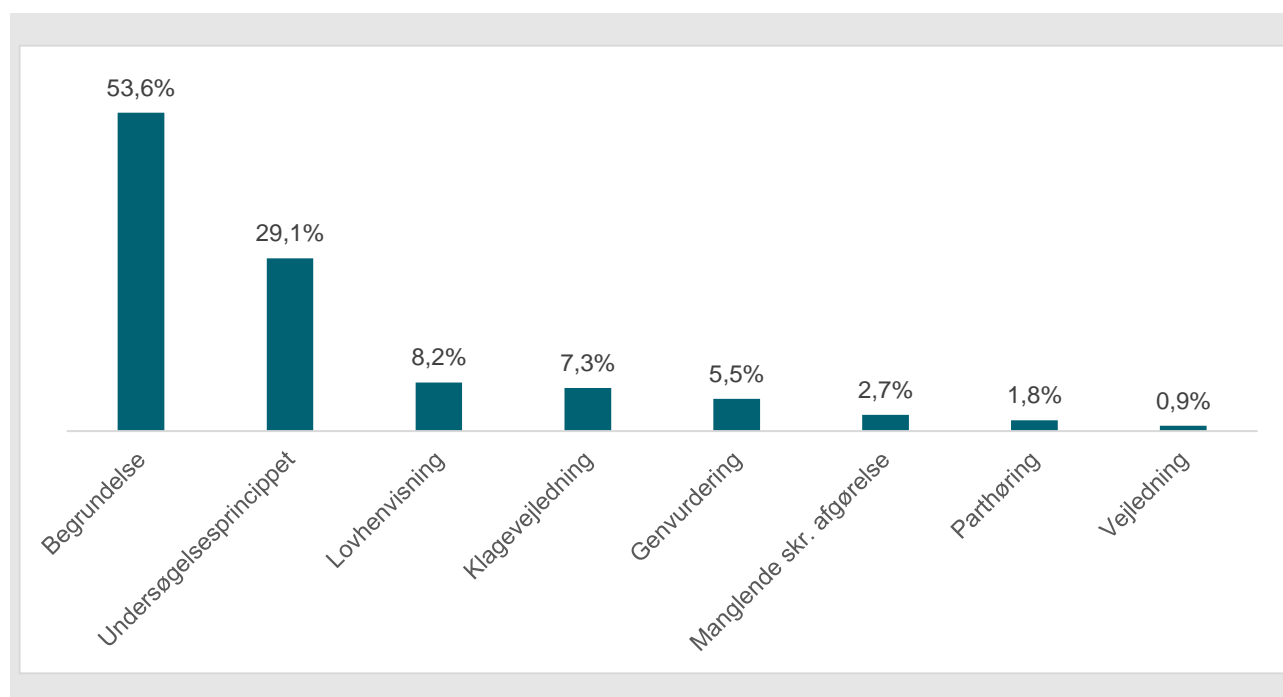
Det er udelukkende i de sager, som klagenævnet realitetsbehandler, at det registreres, om kommunerne har begået fejl i deres sagsbehandling.

Klagenævnet har i 2020 realitetsbehandlet 265 sager. I 110 af disse har der været formelle fejl i kommunernes sagsbehandling, svarende til ca. 41 pct. Det skal bemærkes, at der kan være flere formelle fejl i en enkelt sag. Fejlprocenten er på niveau med sidste år, hvor der var fejl i kommunernes sagsbehandling i 99 ud af 233 sager, svarende til ca. 42 pct.

Klagenævnet følger Ankestyrelsens retningslinjer i forhold til formulering og registrering af kritik af formelle fejl i kommunernes sagsbehandling. Klagenævnet udtaler således kun kritik ved overtrædelse af garantiforskrifter (fx manglende begrundelse eller partshøring) og ved overtrædelse af væsentlige ordensforskrifter (fx manglende eller utilstrækkelig klagevejledning).

I sager, der ændres eller hjemvises, udtaler klagenævnet kun kritik, hvis årsagen til ændringen eller hjemvisningen skyldes andet end væsentlige formelle sagsbehandlingsfejl (fx brugen af de materielle regler).

FIGUR 9.1 OVERSIGT OVER FORMELLE FEJL I 2020

Begrundelse

Den oftest forekommende fejl i kommunernes afgørelser er utilstrækkelig eller manglende begrundelse til borgeren. Disse har udgjort omkring 53 pct. af de formelle fejl.

En skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, hvis parten ikke får fuldt ud medhold. Se boksen nedenfor om forvaltningslovens regler.

Når der er registreret og formuleret kritik i klagenævnets afgørelse i forhold til utilstrækkelig eller manglende begrundelse, skyldes det ofte, at kommunen ikke tydeligt har forklaret, hvad kommunen har lagt vægt på i vurderingen, og hvilken betydning det har for resultatet.

Undersøgelsesprincippet

Omkring 29 pct. af de formelle fejl er blevet registreret som fejl i forhold til undersøgelsesprincippet. Det sker, når klagenævnet vurderer, at kommunen ikke har oplyst sagen tilstrækkeligt, inden der er blevet truffet afgørelse.

Hvis sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, fører det oftest til, at klagenævnet er nødsaget til at hjemvise sagen til fornyet behandling. Se mere om betydningen af en aktuel pædagogisk-psykologisk vurdering (PPV) i folkeskolesagerne i kapital 4 side 31.

Lovhenviisning

Utilstrækkelig eller manglende lovhenvisning i kommunens afgørelse har udgjort ca. 8 pct. af de formelle fejl. Ifølge forvaltningsloven skal der i en afgørelse være henvist til de retsregler, afgørelsen er truffet efter.

Klagevejledning

Omkring 7 pct. af de formelle fejl har handlet om utilstrækkelig eller manglende klagevejledning i kommunens afgørelse. Reglerne om klagevejledning findes i forvaltningsloven.

Det kan fx være, hvis kommunen har sat en klagefrist på 4 uger i klagevejledningen til en afgørelse om den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der er ingen klagefrist i disse sager, og kommunens klagevejledning er derfor forkert.²⁴

§

FORVALTNINGSLOVEN

Lovbekendtgørelsen (LBK 433 af 22. april 2014)

- § 19 om *Partshøring*
- § 22, § 23 og § 24 om *Begrundelse m.v.*
- § 25 om *Klagevejledning*

Genvurdering

I ca. 5 pct. af registreringerne har den formelle fejl handlet om kommunens genvurdering. Det skyldes i de fleste tilfælde, at kommunen har overskredet genvurderingsfristen på fire uger uden at orientere forældrene om dette.²⁵

Manglende skriftlig afgørelse/Partshøring/Vejledning

I samlet 6 af de 110 registreringer af formelle fejl har der været tale om fejl i form af manglende skriftlig afgørelse, partshøring og vejledning.

Disse registreringer kan handle om, at kommunen ikke har truffet en egentlig afgørelse om skoletilbud, eller at parten (forældrene eller den unge) ikke er blevet hørt over væsentlige oplysninger i sagen, som har været til ugunst for forældrene eller barnet/den unge.

²⁴ Lovbekendtgørelse nr. 610 af 28. maj 2019 om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov § 12, stk. 2.

²⁵ Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand nr. 693 af 20. juni 2014 § 21, stk. 2.

Det kan også skyldes, at kommunen ikke har vejledt den uddannelsessøgende om reglerne på området.

Et eksempel på en vejledningsfejl kan være, at kommunen ikke havde vejledt den unge om reglerne om afbrydelse og genoptagelse af en STU, herunder reglen om, at uddannelsen skal være afsluttet senest 5 år efter, at den er påbegyndt.

Den unge havde fået bevilget en STU fra maj 2013 til maj 2016. I september 2015 afbrød den unge sit forløb. I september 2018 oplyste kommunen på henvendelse fra den unge, at der fortsat var et halvt år tilbage af STU-forløbet. Der var ikke fra kommunen blevet vejledt om 5-års fristen.

Nævnet vurderede, at den unge skulle stilles, som om der var blevet vejledt korrekt og handlet i overensstemmelse hermed, jf. den forvaltningsretlige grundsætning om realudligning.

AFGØRELSESSKABELON

På klagenævnets hjemmeside ligger der en skabelon og et eksempel på en afgørelse på folkeskoleområdet, som overholder forvaltningslovens krav til indholdet af en begrundelse og klagevejledning.

Skabelonen er lavet som hjælp og inspiration til kommuner og skoleledere, når de skal skrive afgørelser.

Dette link fører direkte til afgørelsesskabelonen. [Afgørelsesskabelon](#)

BILAG 1

Kommuneoversigt folkeskole-sager

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	0	0	0	1	0
Aalborg Kommune	7	3	1	2	0
Aarhus Kommune	1	0	0	0	0
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	1	1	1	0	0
Assens Kommune	3	1	0	1	0
Ballerup Kommune	4	1	0	0	1
Billund Kommune	1	0	0	0	0
Bornholms Regionskom- mune	0	0	0	0	0
Brøndby Kommune	1	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	4	4	2	1	1
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	1	0	0	0	0
Esbjerg Kommune	2	2	1	1	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	2	1	1	0	0
Favrskov Kommune	0	0	0	0	0
Faxe Kommune	4	2	1	1	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	1	1	0	1	0
Frederiksberg Kommune	2	1	1	0	0
Frederikshavn Kommune	2	2	2	0	0
Frederikssund Kommune	10	8	5	1	2
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	5	3	1	0	2
Gladsaxe Kommune	4	1	1	0	0
Glostrup Kommune	2	2	0	0	2
Greve Kommune	0	0	0	0	0
Gribskov Kommune	18	11	8	3	0

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Guldborgsund Kommune	4	1	1	0	0
Haderslev Kommune	1	1	1	0	0
Halsnæs Kommune	8	5	2	2	1
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	2	1	0	0	1
Herlev Kommune	1	1	0	0	1
Herning Kommune	7	7	2	1	4
Hillerød Kommune	3	1	1	0	0
Hjørring Kommune	0	0	0	0	0
Holbæk Kommune	4	2	1	0	1
Holstebro Kommune	5	4	2	2	0
Horsens Kommune	10	4	1	3	1
Hvidovre Kommune	3	1	0	1	0
Høje-Taastrup Kommune	2	1	0	0	1
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	0	0	0	0	0
Ishøj Kommune	5	4	3	1	0
Jammerbugt Kommune	0	0	0	0	0
Kalundborg Kommune	9	8	4	4	0
Kerteminde Kommune	1	1	0	0	1
Kolding Kommune	2	1	0	0	1
Københavns Kommune	30	18	13	5	0
Køge Kommune	1	1	1	0	0
Langeland Kommune	5	2	1	0	1
Lejre Kommune	0	0	0	0	0
Lemvig Kommune	3	0	0	0	0
Lolland Kommune	0	0	0	0	0
Lyngby-Taarbæk Kom- mune	0	0	0	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	0	0	0	0	0
Middelfart Kommune	2	1	1	0	0
Morsø Kommune	1	1	0	0	1
Norrdjurs Kommune	3	2	1	0	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Nordfyns Kommune	3	1	1	0	0
Nyborg Kommune	0	0	0	0	0
Næstved Kommune	6	5	3	2	0
Odder Kommune	2	1	0	0	1
Odense Kommune	1	1	1	0	0
Odsherred Kommune	0	0	0	0	0
Randers Kommune	12	0	0	0	0
Rebild Kommune	1	1	1	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	2	1	1	0	0
Ringsted Kommune	0	0	0	0	0
Roskilde Kommune	9	7	5	1	1
Rudersdal Kommune	9	8	6	2	0
Rødovre Kommune	7	6	1	5	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	4	4	1	3	0
Skanderborg Kommune	1	1	0	1	0
Skive Kommune	0	0	0	0	0
Slagelse Kommune	5	3	1	1	1
Solrød Kommune	1	1	1	0	0
Sorø Kommune	2	2	0	2	0
Stevns Kommune	1	1	0	0	1
Struer Kommune	3	2	1	1	1
Svendborg Kommune	0	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	4	4	2	1	1
Sønderborg Kommune	1	0	0	0	0
Thisted Kommune	4	4	0	4	0
Tønder Kommune	4	3	2	1	0
Tårnby Kommune	0	0	0	0	0
Vallensbæk	1	0	0	0	0
Varde Kommune	4	4	2	1	1
Vejen Kommune	0	0	0	0	0
Vejle Kommune	1	1	1	0	0
Vesthimmerlands Kom- mune	6	6	3	2	1

Folkeskole Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehandlede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	0	0	0	0	0
Ærø Kommune	0	0	0	0	0
Total	282	180	93	59	28

BILAG 2

Kommuneoversigt STU-sager

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Aabenraa Kommune	0	0	0	0	0
Aalborg Kommune	4	3	2	1	0
Aarhus Kommune	0	0	0	0	0
Albertslund Kommune	0	0	0	0	0
Allerød Kommune	0	0	0	0	0
Assens Kommune	1	1	1	0	0
Ballerup Kommune	0	0	0	0	0
Billund Kommune	1	1	1	0	0
Bornholms Regionskom- mune	0	0	0	0	0
Brøndby Kommune	0	0	0	0	0
Brønderslev Kommune	0	0	0	0	0
Dragør Kommune	0	0	0	0	0
Egedal Kommune	1	0	0	0	0
Esbjerg Kommune	1	1	0	1	0
Fanø Kommune	0	0	0	0	0
Faaborg-Midtfyn Kommune	0	0	0	0	0
Favrskov Kommune	1	0	0	0	0
Faxe Kommune	0	0	0	0	0
Fredensborg Kommune	0	0	0	0	0
Fredericia Kommune	0	0	0	0	0
Frederiksberg Kommune	0	0	0	0	0
Frederikshavn Kommune	0	0	0	0	0
Frederikssund Kommune	1	1	1	0	0
Furesø Kommune	0	0	0	0	0
Gentofte Kommune	0	0	0	0	0
Gladsaxe Kommune	2	1	1	0	0
Glostrup Kommune	0	0	0	0	0
Greve Kommune	1	1	1	0	0
Gribskov Kommune	0	0	0	0	0
Guldborgsund Kommune	1	1	0	1	0
Haderslev Kommune	1	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Halsnæs Kommune	5	5	2	3	0
Hedensted Kommune	0	0	0	0	0
Helsingør Kommune	1	1	1	0	0
Herlev Kommune	0	0	0	0	0
Herning Kommune	0	0	0	0	0
Hillerød Kommune	0	0	0	0	0
Hjørring Kommune	5	4	2	2	0
Holbæk Kommune	3	2	0	1	1
Holstebro Kommune	0	0	0	0	0
Horsens Kommune	3	2	0	2	0
Hvidovre Kommune	0	0	0	0	0
Høje-Taastrup Kommune	2	2	1	0	1
Hørsholm Kommune	0	0	0	0	0
Ikast-Brande Kommune	1	1	0	1	0
Ishøj Kommune	0	0	0	0	0
Jammerbugt Kommune	1	1	0	1	0
Kalundborg Kommune	3	3	2	1	1
Kerteminde Kommune	1	1	1	0	0
Kolding Kommune	2	1	1	0	0
Københavns Kommune	11	9	6	3	0
Køge Kommune	1	1	0	1	0
Langeland Kommune	0	0	0	0	0
Lejre Kommune	4	4	0	4	0
Lemvig Kommune	1	0	0	0	0
Lolland Kommune	0	0	0	0	0
Lyngby-Taarbæk Kommune	0	0	0	0	0
Læsø Kommune	0	0	0	0	0
Mariagerfjord Kommune	1	1	1	0	0
Middelfart Kommune	1	1	1	0	0
Morsø Kommune	1	0	0	0	0
Norddjurs Kommune	1	1	0	1	0
Nordfyns Kommune	2	1	0	0	1
Nyborg Kommune	0	0	0	0	0
Næstved Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Odder Kommune	0	0	0	0	0
Odense Kommune	2	2	2	0	0
Odsherred Kommune	1	0	0	0	0
Randers Kommune	1	1	0	1	0
Rebild Kommune	0	0	0	0	0
Ringkøbing-Skjern Kom- mune	0	0	0	0	0
Ringsted Kommune	0	0	0	0	0
Roskilde Kommune	2	1	0	1	0
Rudersdal Kommune	0	0	0	0	0
Rødovre Kommune	0	0	0	0	0
Samsø Kommune	0	0	0	0	0
Silkeborg Kommune	2	1	1	0	0
Skanderborg Kommune	1	1	0	1	0
Skive Kommune	0	0	0	0	0
Slagelse Kommune	0	0	0	0	0
Solrød Kommune	0	0	0	0	0
Sorø Kommune	0	0	0	0	0
Stevns Kommune	0	0	0	0	0
Struer Kommune	2	1	1	0	0
Svendborg Kommune	0	0	0	0	0
Syddjurs Kommune	1	0	0	0	0
Sønderborg Kommune	1	1	0	0	1
Thisted Kommune	0	0	0	0	0
Tønder Kommune	5	5	1	4	0
Tårnby Kommune	1	1	1	0	0
Vallensbæk	0	0	0	0	0
Varde Kommune	0	0	0	0	0
Vejen Kommune	3	2	0	2	0
Vejle Kommune	1	1	1	0	0
Vesthimmerlands Kommune	0	0	0	0	0
Viborg Kommune	0	0	0	0	0
Vordingborg Kommune	0	0	0	0	0
Ærø Kommune	0	0	0	0	0

STU Kommune	Afsluttede klagesager	Realitetsbehand- lede klagesager	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist
Total	88	68	32	32	4